
Unie geologických asociací
U G A
European Federation of Geologists
ZPRAVODAJ
UNIE GEOLOGICKÝCH ASOCIACÍ
ČAH
Česká asociace hydrogeologů
Česká asociace ložiskových geologů
ČALG
ČAEG
Czech Association of Economic Geologists
ČAIG
Česká asociace inženýrských geologů
Česká asociace geofyziků
Číslo 42 / Říjen 2026

Zpravodaj Unie geologických asociací č. 42/říjen 2026

Redaktoři zpravodaje: Jiří Čížek, Anna Abramčuková

Vydání: 1.

Říjen 2026

Zpravodaj neprošel odbornou recenzí. Za obsah příspěvků a dalších částí zpravodaje ručí jejich autoři, jednotlivé příspěvky nebyly po obsahové ani jazykové stránce redaktory upravovány.

Všechna práva vyhrazena.

© UGA (www.uga.cz), ČAAG, ČAH, ČAIG a ČALG, Praha

IČ: 69346411

OBSAH:

Úvodník 4

Legislativa 7

Zprávy o činnosti Unie geologických asociací 15

Ze života asociací 17

Česká asociace hydrogeologů 17

Česká asociace inženýrských geologů 25

Česká asociace geofyziků 29

Česká asociace ložiskových geologů 32

Pozvánky na kongresy, konference a semináře 42

Nové knihy 50

Jubilea 53

Nekrology 55

Inzerce 59

Úvodník

Vážené kolegyně a kolegové,

jsme těsně po největší akci v našich oborech – HGIG kongresu, který se letos konal na začátku září v Pardubicích. Redakční radou Zpravodaje UGA jsme proto byli jako zástupci organizačního výboru spojených HG a IG kongresů požádáni o sepsání tohoto slova na úvod.

S většinou z vás jsme se mohli v Pardubicích potkat. Letošní HGIG kongres byl opravdu velký, zdaleka největší v celé historii našeho setkávání. A že ta historie je už opravdu dlouhá – naše akce navazují na tradici československých hydrogeologických konferencí, která započala první konferencí v Karlových Varech roku 1961. V běhu času došlo k dvěma zlomovým okamžikům – jednak obnovení těchto setkávání po změně společenských poměrů v podobě 10. hydrogeologické konference v roce 1998 ve Stráži pod Ralskem (zásadní zásluhu na zorganizování této akce měl kolega Jiří Krásný z PřF UK Praha a Arnošt Grmela z VŠB-TU Ostrava), a jednak plné připojení inženýrských geologů k těmto setkáváním v roce 2009 v Ostravě. To vůbec neznamená, že inženýrští geologové se těchto setkávání dříve neúčastnili. Kdo z vás znáte situace našich oborů, dobře víte, že jsou v praxi velmi propojené, a řada z vás se pohybuje souběžně v obou oborech. Od roku 2009 máme ale samostatný hydrogeologický a inženýrskogeologický kongres, pro jejichž společné pořádání se postupně vžila zkratka HGIG kongres. V již zmíněném roce 2009 se akce uskutečnila také společně se slovenskými kolegy, jako pokus zavést tradici společných setkávání, respektive navázat na československou tradici hydrogeologických konferencí. Velký rozsah této společné konference nám však ukázal, že z organizačního hlediska bude lepší pokračovat v setkávání na národní úrovni.

Společné české HGIG kongresy pak pokračovaly v Liberci (2014), Brně (2017) a Ústí nad Labem (2022). Pardubický kongres byl tak již pátý v řadě, a to – uznejte – už můžeme směle označit za tradici. V této novodobé historii jsme mohli sledovat postupný a trvalý nárůst účastníků, a to především z řad inženýrských geologů. To se završilo v Pardubicích, kde došlo prakticky k vyrovnání účastníků HG a IG kongresu. Tato nová situace spojená s vysokým počtem účastníků staví před organizátory budoucích kongresů (v dlouhodobém pohledu se držíme zhruba čtyřletého intervalu pořádání, tedy další kongres by se měl odehrát v roce 2030) vážné otázky.

Pro akci s 420 účastníky (tolik nás v Pardubicích bylo) se výrazně zužuje výběr možných míst, kde se takový počet účastníků může vůbec sejít, kde je možné tolik lidí ubytovat, zajistit jídlo

atd. A při paritním zastoupení obou našich oborů potřebujeme minimálně dva sály pro 200 lidí, což je možná ještě více omezující podmínka – většina univerzitních kampusů má obvykle jednu velkou aulu a pak menší prostory. Uvidíme, jak se s tím do budoucna vyrovnáme – pokud se nám podaří najít více či méně optimální lokalitu, je možné, že HGIG kongres nebude do budoucna putovní, ale zakotví v jednom místě, kam se dobře vejdeme. Součástí diskuse mezi organizátory a účastníky jistě bude i otázka, zda nenastává čas naše dvě akce z důvodu velikosti nerozdělit. Ani jeden z nás není příznivce tohoto řešení, ale je určitě legitimní zvážit výhody a nevýhody různých přístupů. My dva jsme přesvědčeni, že výhody společného setkávání našich obou oborů jsou velmi významné, a dávají kongresu nezaměnitelnou atmosféru, což - myslíme - oceňujete i vy účastníci, určitě tedy stojí za to se pokusit vyřešit problémy našeho růstu společně.

A ještě jedna poznámka na závěr – HGIG kongres je naše interní akce, organizujeme si ji sami pro sebe. Není to tedy akce komerční, což se odráží jednak na rozumné výši vložného pro členy našich asociací, a jednak na tom, že je v našich rukou umožnit výhodnější účast některým našim kolegům, kteří by si jinak nemohli dovolit přijet. I do budoucna si prosím udržme tuto akci v našich rukách, ať může být taková, jakou si ji všichni přejeme. Abychom i na další HGIG kongres přijeli všichni zase rádi s vizí, že se tam opět setkáme s přáteli, kolegy a známými, že náplň jednání závisí zase jen na nás, a že přes rostoucí velikost zůstane na kongresu zachována neformální až „domácká“ atmosféra, kvůli které tam jezdíme.

Moc vám všem děkujeme, že jsme se mohli v Pardubicích setkat v tak hojném počtu, a pokud toto čtou někteří z vás, kteří jste se na letošní HGIG kongres nedostali, srdečně zveme na ten příští v roce 2030 – stojí to za to!

Přejeme vám všechno dobré.

Za HG kongres Josef Vojtěch Datel

Za IG kongres Jan Valenta

LEGISLATIVA

Legislativa

Zákon o právu na digitální služby a jeho dopady do agendy geologického zákona

Mgr. Martin Mityska, Mgr. Barbora Topinková, Ph.D.

Abstrakt: 1.2.2027 skončí přechodné ustanovení zákona č. 12/2020 Sb. o právu na digitální služby, které poskytlo státní správě čas na přípravu zpřístupnění možnosti občanů komunikovat s úřady digitální formou. Podíváme se, jaké mají změny dopady do agendy zákona č. 62/1988 Sb. o geologických pracích, např. evidence geologických prací, odevzdávání výsledků geologických prací do ČGS – Geofond atd.

1.2.2027 skončí přechodné období 7 let dle §14 odst. 4 zákona č. 12/2020 Sb. o právu na digitální služby (ZoPDS), které poskytlo státní správě čas na přípravu zpřístupnění možnosti občanů komunikovat s úřady digitální formou. A to, jak tradičními digitálními kanály jako je datová schránka či e-mail s kvalifikovaným elektronickým podpisem, tak nově i pomocí samoobslužného portálu (webový formulář). Tato povinnost pro úřady se týká i služeb dle zákona č. 62/1988 Sb. o geologických pracích. Seznam těchto služeb je možné dohledat s jejich popisy pro veřejnost na webových stránkách Portálu veřejné správy: https://portal.gov.cz.

Služby dle geologického zákona jsou zařazeny v části Služby občanům, dále v sekci Zdroje energie, těžba, nerosty a drahé kovy a dále v podsekci Geologie a průzkum. Pokud je u jednotlivé položky uvedeno tlačítko Vyřídit, je možné již tuto službu vyřídit prostřednictvím elektronického formuláře, např. Oznámení o zahájení geologických prací se zásahem do pozemku obci. V současné době (červenec 2026) probíhá příprava publikování digitálních formulářů pro většinu služeb dle geologického zákona s cílem zajistit jejich dostupnost k 1.2.2027. MŽP a Česká geologická služba se soustředí zejména na frekventované služby, jako je evidence geologických prací a odevzdávání výsledků geologických prací do archivu ČGS-Geofond. Je rovněž vhodné sledovat webové stránky České geologické služby: https://cgs.gov.cz, na kterých budou zveřejněny nové webové formuláře k některým službám dle geologického zákona. Důležitou změnou dle ZoPDS je, že nejpozději od 1.2.2027 bude možné odevzdávat závěrečné zprávy do archivu ČGS-Geofond v čistě elektronické podobě.

Byla představena legislativa vztahující se k problematice digitalizace a její vliv na způsob podání v rámci služeb dle geologického zákona, nová práva občanů a některé realizované a připravované způsoby jejich naplnění.

Poděkování: Děkujeme Digitální a informační agentuře za poskytnutí formulářového on-line nástroje EasyForms a rovněž metodické vedení, dále MŽP za realizaci Jednoduchého formuláře v Centrálním registru životního prostředí a v neposlední řadě České geologické službě za rozvoj vlastních řešení webových formulářů.

Seznam literatury:

ČESKO: Zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů ve znění zákona č. 36/2021 Sb., zákona č. 261/2021 Sb., zákona č. 471/2022 Sb., zákona č. 1/2024 Sb., zákona č. 23/2025 Sb. a zákona č. 264/2025 Sb.. – eSbírka - Dostupné z: https://e-sbirka.gov.cz/sb/2020/12/2025-11-01

ČESKO: Zákon České národní rady č. 62/1988 Sb., o geologických pracích ve znění zákona č. 543/1991 Sb., zákonného opatření č. 369/1992 Sb., zákona č. 366/2000 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 18/2004 Sb., zákona č. 3/2005 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 223/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 85/2012 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 225/2017 Sb., zákona č. 261/2021 Sb., zákona č. 284/2021 Sb. a zákona č. 149/2023 Sb.. – eSbírka – Dostupné z https://e-sbirka.gov.cz/sb/1988/62/2024-01-01

Digitalizace agend podle geologického zákona:

evidence geologických prací a odevzdávání geologické dokumentace

Přechodné sedmileté období, stanovené v § 14 odst. 4 zákona č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby (ZoPDS), se blíží ke svému konci. Jeho cílem bylo poskytnout čas orgánům veřejné moci časový prostor, aby zajistily zpřístupnění svých služeb veřejnosti v digitální podobě. Od 1. února 2027 tak dojde k modernizaci procesů v rámci agend zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích.

Zatímco dosud byla elektronická komunikace omezena především na datové schránky a e-maily s ověřeným elektronickým podpisem, ZoPDS garantuje občanům a firmám právo činit digitální úkony také prostřednictvím on-line portálů a formulářů.

Centrální registr životního prostředí

V Katalogu služeb veřejné správy je v rámci geologické agendy (A560) evidováno celkem **30 služeb** (z toho 22 klientských a 8 vykonávaných z moci úřední). Jedná se např. o stanovení či prodloužení průzkumných území, posuzování projektů, vydávání osvědčení odborné způsobilosti nebo podávání údajů o rizikových geofaktorech.

Geologická veřejnost může tyto on-line služby postupně nalézt na dvou hlavních místech:

1. **Portál občana / Portál veřejné správy** (portal.gov.cz) v sekci *Zdroje energie, těžba, nerosty a drahé kovy → Geologie a průzkum*.
2. **Katalog služeb Ministerstva životního prostředí** (mzp.gov.cz/katalogsluzeb).

Pro realizaci podání vyvíjí MŽP tzv. **Jednoduchý formulář** v rámci Centrálního registru životního prostředí (CRŽP). Přístup k tomuto formuláři je zabezpečen přes Identitu občana (např. Bankovní identitu), což zaručuje bezpečné ztotožnění podatele bez nutnosti složitého papírování.

Evidence geologických prací a odevzdávání geologické dokumentace do archivu Geofond

Nejfrekventovanějšími službami pro odborné klienty jsou **Evidence geologických prací (EGP)** a **Předávání výsledků geologických prací (závěrečných zpráv)**. Pro tyto agendy Česká geologická služba (ČGS) vyvíjí vlastní dedikované on-line aplikace a webové formuláře:

Automatizovaná Evidence geologických prací (EGP):

Žadatel po ověření e-mailu obdrží z ČGS link na nový elektronický formulář a vyplní potřebná data v rozsahu platného evidenčního listu. Údaje o organizaci budou automaticky načítány z registru ARES, další variantní položky budou vybírány z nabízených combo-boxů. Zájmové území bude možné zakreslit přímo v mapovém okně a systém automaticky odečte příslušná katastrální území, kraje či parcely a přidělí evidenční číslo (ve tvaru NNNNN/RRRR). Žadateli se pak obratem zašle potvrzení v PDF, opatřené kvalifikovanou elektronickou pečetí.

Plně elektronické odevzdávání závěrečných zpráv:

K 1. únoru 2027 pozbude faktického významu omezení dané § 12 odst. 2 vyhlášky č. 368/2004 Sb., podle kterého nebylo možné odevzdávat písemnou dokumentaci pouze v digitální formě. Závěrečné zprávy i související datové soubory bude možné do archivu ČGS-Geofond předávat v čistě elektronické podobě přes specializované rozhraní. Rozsah povolených formátů bude uveden. Základní údaje o odevzdávané dokumentaci vyplněné klientem budou po kontrole pracovníků odboru Geofond importovány přímo do interního systému ASGI.

Při vyplňování nových webových formulářů je zohledněno jak dodržení správního řádu (§ 37 zákona č. 500/2004 Sb.), tak kybernetická bezpečnost. Formuláře automaticky validují správnost IČ, e-mailové adresy či logickou posloupnost data zahájení a ukončení prací.

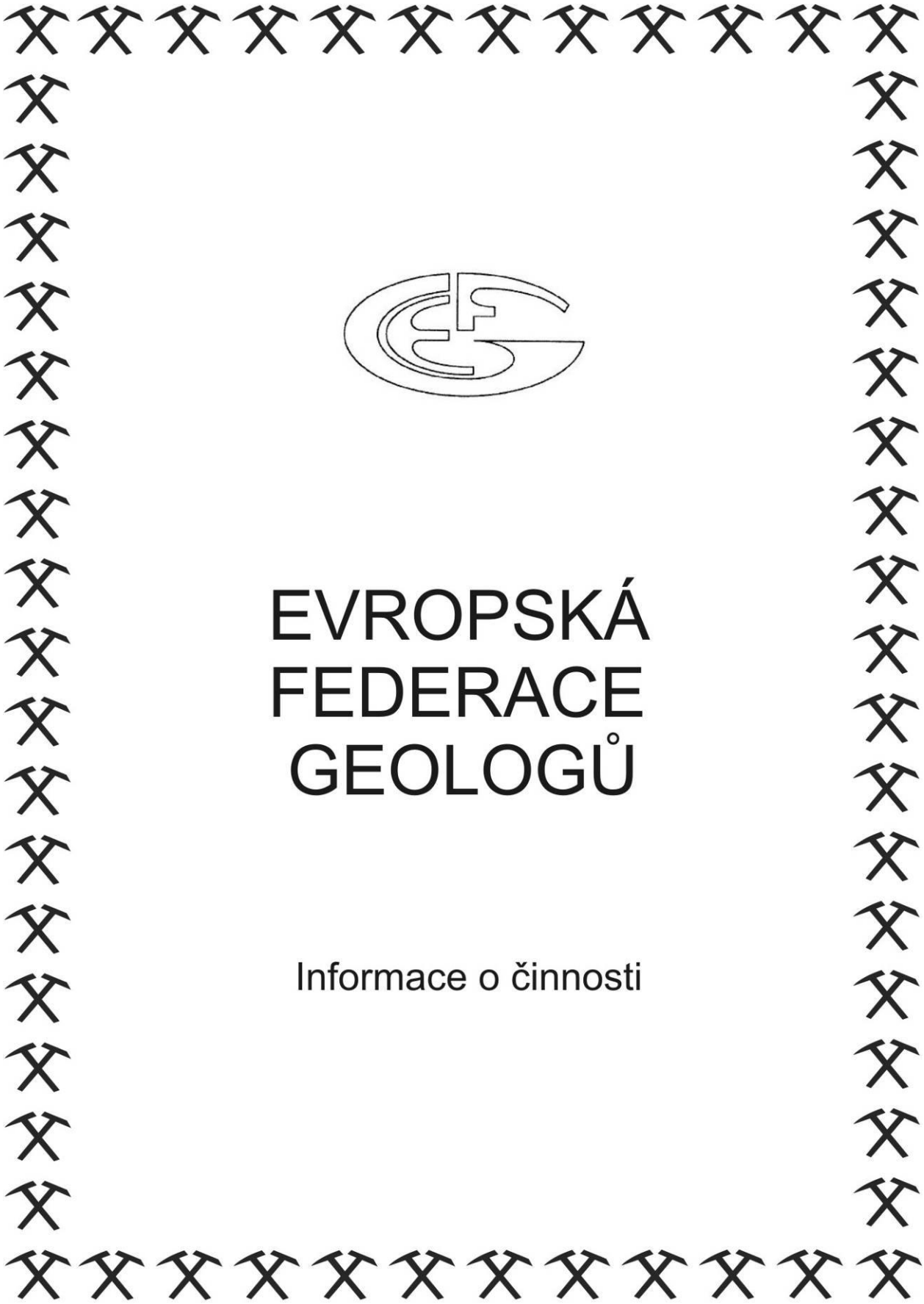
Praktický přínos od roku 2027

Tyto plánované kroky mají za účel zjednodušení, úsporu času a transparentnost pro uživatele jak na straně odborné veřejnosti, tak na straně pracovníků ČGS. Přestože od 1. 2. 2027 vzniká úřadům povinnost digitální cestu plně poskytovat, současná listinná podání zůstanou i nadále akceptována.

Aktuální informace k těmto službám doporučujeme sledovat na oficiálních webech MŽP a České geologické služby.

Vít Štrupl (*Česká geologická služba*)

Martin Mityska & Barbora Topinková *(Ministerstvo životního prostředí)*

EVROPSKÁ FEDERACE GEOLOGŮ

Informace o činnosti

ČALG a projekty Evropské federace geologů k podzimu 2026

V průběhu roku 2026 se ČALG i nadále podílí na řešení dvou projektů Evropské federace geologů (EFG). Do projektu s názvem CRM-geothermal (Raw materials from geothermal fluids: occurrence, enrichment, extraction (https://crm-geothermal.eu/) a do projektu CEEGS (https://ceegsproject.eu/) se ČALG zapojil v roce 2022.

Projekt je financován rámcovým grantovým programem HORIZON Evropské unie. Úkolem projektu s rozsáhlým řešitelským týmem je studium výskytu nerostných surovin v geotermálních fluidech a možnost kombinace využití těchto fluid souběžně pro zisk geotermální energie a prvků ve fluidech obsažených. Link na jednotlivé informační kanály o projektu je:

https://twitter.com/CrmGeothermal
https://www.instagram.com/crmgeothermal/
https://www.linkedin.com/company/crm-geothermal/
https://www.tiktok.com/@crmgeothermal?lang=en

Projekt CRM-geothermal je čtyřletý, jeho řešení začalo v červenci 2022 a tak rok 2026 je rokem ukončovacím. Závěrečná vědecká konference projektu CRM-geothermal proběhla 25.února 2026 v rámci kongresu GeoTHERM (Offenburg, DE).

Cíle projektu CRM-geothermal, kterých bylo dosaženo jsou následující

(I) Pro posouzení celkového potenciálu byla vytvořena databáze a shromážděná data o fluidech byla vizualizována v atlasu fluid.

(II) Byl zkoumán původ a mobilizace CRM v různých geologických prostředích (např. v krystalických, rozpukaných horninách nebo v hlubokých sedimentárních pánvích, kde vody s vysokou slaností cirkulují porézními formacemi), aby se mohly předpovědět výskyt a udržitelnost extrakce během cirkulace fluid.

(III) Pro některé CRM, jako je lithium, stroncium a helium, byly vyvinuty inovativní technologie extrakce pro různé typy fluid.

(IV) Dále byly zváženy ekonomické, sociální a environmentální aspekty procesů.

(V) Nakonec byla na jednom místě (Cornwall) demonstrována proveditelnost společné extrakce CRM.

Atlas fluid je dostupný na adrese https://crmgeothermal.iit.uni-miskolc.hu/home a uživatelům umožňuje Platforma uživatelům umožňuje:

- prozkoumat prostorové rozmístění geotermálních vrtů a systémů

- analyzovat chemické složení fluid a plynů, vzorky hornin i minerální inkrustace

- identifikovat oblasti obohacené o prvky klíčové pro moderní technologie

- porovnávat geotermální fluidy z různých prostředí: vulkanických oblastí, sedimentárních pánví a systémů spojených s riftovými zónami

- stahovat harmonizované a georeferencované datové sady (bez nutnosti registrace).

K přístupu k platformě ani k jejímu provozu není vyžadován žádný komerční software, placená rozhraní API ani předplatné.

V návaznosti na ukončování projektu proběhlo webinář na téma „Technologie pro získávání kritických surovin z geotermálních solanek“.

Ve červnu 2026 pracovala v Cornwallu skupina výzkumníků a techniků z Německého výzkumného centra pro geovědy (GFZ) společně s partnery ze společnosti Cornish Lithium na demonstraci těžby lithia a helia pomocí dvou metod vyvinutých v rámci projektu CRM Geothermal. V lokalitě společnosti Cornish Lithium v United Downs byl do žulových hornin vyvrtán geotermální vrt. Z něj lze čerpat solanku bohatou na lithium a helium a testovat tak těžební technologie za podmínek proudění kapaliny.

Cílem experimentu zaměřeného na těžbu lithia bylo otestovat různé parametry, jako je průtok a teplota, a sledovat chování adsorpčního materiálu. Testovaná metoda, kterou v rámci pracovního balíčku WP3 vyvinul Jörg Zotzmann, je založena na adsorpci lithia na oxidy manganu vázané na chitosan. Během prvních dvou dnů v Cornwallu proběhla instalace zařízení FluMex. Toto zařízení umožňuje měřit různé parametry před adsorpční kolonou i za ní a měnit experimentální podmínky. V následujících dnech byly provedeny testy adsorpce, desorpce a regenerace.

Pokud jde o helium, tým pro plynovou geochemii z GFZ úspěšně nainstaloval vybavení potřebné k testování a optimalizaci komponent jednotky pro získávání helia (HRU) přímo na místě. V první fázi tým oddělil plynnou fázi od kontinuálně proudící solanky pro účely analýzy a dalšího zpracování. Ve druhé fázi pak testoval a upravoval proces obohacování plynné fáze o helium.

Byl publikován nový informační list projektu CRM-geothermal https://crm-geothermal.eu/go/factsheet-unfc přibližující, jak lze v rámci jednoho projektu společně posuzovat geotermální energii a kritické suroviny, jako je například lithium a jak rámcová klasifikace zdrojů OSN (UNFC) poskytuje jednotný přístup k hodnocení těchto integrovaných systémů zdrojů.

Informační list zdůrazňuje, proč je společný výpočet zdrojů klíčový zejména u geotermálních solanek; v jejich případě totiž produkce lithia závisí na proměnlivých faktorech, jako jsou průtok, chemické složení tekutin a chování rezervoáru v čase. Dokument se rovněž zabývá specifickými výzvami spojenými s modelováním systémů těžby založených na proudění tekutin a vysvětluje, proč hrají kinetické procesy a hydrodynamické modelování zásadní roli při spolehlivém odhadu zdrojů.

Informační list rovněž představuje metodiku společného výpočtu zdrojů podle UNFC. Vysvětluje, jakým způsobem se vzájemně posuzují technické, environmentální a ekonomické faktory a jak by pokrok v oblasti modelování rezervoárů, strojového učení a umělé inteligence mohl v budoucnu dále zkvalitnit procesy hodnocení.

V neposlední řadě bylo zkoumáno, jak může umělá inteligence (AI) podpořit identifikaci a odhad lithia v geotermálních zdrojích. Nástroj pro odhad lithia s využitím umělé inteligence, vyvinutý organizací INLECOM, kombinuje rozsáhlá geochemická data s vysvětlitelnou umělou inteligencí, aby poskytl předpovědi koncentrací lithia a poznatky o faktorech, které je ovlivňují. Nástroj pomocí regresního modelu rozhodovacího stromu zachycuje komplexní vztahy mezi geochemickými prvky a koncentracemi lithia. Jeho vysvětlitelný přístup také pomáhá uživatelům porozumět předpovědím a identifikovat klíčové faktory, které ovlivňují výsledky. S modelovým výkonem 9,74 mg/l RMSE nástroj demonstruje potenciál umělé inteligence urychlit průzkum lithia řízený daty a přispět k udržitelnějším a bezpečnějším dodávkám této kritické suroviny v Evropě.

Cílem tříletého projektu CEEGS (novel CO2-based Electrothermal Energy and Geological Storage System) je vývoj mezioborové technologie kombinující systém skladování obnovitelné energie pomocí transkritického systému CO2, skladování CO2 v geologických formacích a využití geotermální energie. Projekt je rozdělen do tří fází, kdy z fáze teoretických principů přejde do fáze modelů a simulací a následně do fáze posouzení celkové proveditelnosti. Bližší informace o projektu jsou dostupné na stránce https://ceegsproject.eu/. Tento projet byl ukončen v roce 2025 a v roce 2026 probíhaly jen post-projektové aktivity zaměřené především na diseminaci výsledků

Martin Netoušek, Zdeňka Petáková, ČALG

Více na stránkách EFG: http://eurogeologists.eu/ a http://eurogeologists.eu/title/eurgeol/.

ZE ŽIVOTA UGA

Zápis z jednání

Zprávy o činnosti Unie geologických asociací

Zápis
z jednání UGA v OPV Praha dne 29.9.2026

Přítomni: za ČAAG D. Dostál, J. Bárta
za ČAH J. Datel, J. Čížek
za ČAIG A. Abramčuková, P. Vitásek
za ČALG M. Raus

Kontrola úkolů z minulého zápisu a závěry z jednání:

- Zpravodaj UGA č. 41/2026 byl rozeslán elektronicky v dubnu 2026.
- **Předmětem jednání byla zejména příprava Zpravodaje UGA 42/2026.**
  Struktura zpravodaje bude obdobná jako v předchozích číslech:

➢ **Úvodník** – zajistí J. Datel a J. Valenta – zhodnocení kongresu 2026, zmínit ceny O. Hynie a Q. Záruby, zákaz placení v hotovosti od příštího roku z důvodu zavedení EET.

➢ **Nová legislativa a normy** – příspěvek M. Mitysky a B. Topinkové - Zákon o právu na digitální služby a jeho dopady do agendy geologického zákona. B. Topinková – výzva k aktualizaci údajů v Seznamu oprávněných osob na MŽP, Memorandum z kongresu 2026

➢ **Zpráva o činnosti EFG –** přehled činnosti v uplynulém půlroce – jednání v Bruselu – zajistí M. Raus

➢ **Zápis z členské schůze a z jednání UGA +** informace o činnosti **–** zajistí J. Čížek

➢ **Zprávy o činnosti asociací** – zápisy z výborů a rad každé asociace, za ČAH zajistí J. Datel (zpráva o kongresu a ceny O. Hynie, zápis z členské schůze v Bedřichově, pozvánka na VH a plán seminářů); za ČAIG zajistí A. Abramčuková (zpráva o kongresu a ceny Q. Záruby, termín VH na začátku roku 2027, konference Zakládání v Brně, atd.); za ČAAG zajistí D. Dostál (konference Ramzová + OVA, atd.) a za ČALG zajistí M. Raus (Forum pro nerudy, konference Ramzová, atd.).

➢ **Odborné či jen informační články**

➢ **Přehled seminářů, konferencí apod. na konci roku 2026 a začátku roku 2027** - zajistí každá asociace – chystají se konference o podz. vodách, semináře na VŠ, schůzky v Café Barrande a přednášky v NM

➢ **Různé** + **novinky z oblasti literatury** – kniha o Geologii Brna a 100 let SG Gotechnika

➢ **Jubilea** - J. Jiránek – zajistí M. Raus

➢ **Nekrology** – A. Morysek – zajistí M. Raus

- **Úprava příspěvků:** MS Word, MS Excel, písmo Times New Roman velikost 12, uspořádání do bloku, řádkování 1,15, obrázky vkládat ve formátu jpg – do 2 MB, **nestránkovat** ani jinak **neformátovat**, ani nevkládat obsažné soubory typu bmp apod. Celkový rozsah bude cca 60 stran velikosti A4 ve formátu pdf.
- Každá asociace zajistí dostupnost elektronického Zpravodaje tak, aby aktuální číslo bylo dostupné pouze pro platící členy.
- Tyto příspěvky je nutno poslat **nejpozději do 16.10.2026 na adresy: cizek.j@opv.cz, anna.abramcukova@seznam.cz** (velikost schránky nelimitována).
- Další schůze redakční rady bude v březnu 2027.

Zapsal: J. Čížek

ZE ŽIVOTA ASOCIACÍ

ČAH

ČAIG

ČAAG

ČALG

Ze života asociací

Česká asociace hydrogeologů
Albertov 6, 128 43 Praha 2
e-mail: jvdatel@gmail.com
http://www.cah-uga.cz

Zpráva o konání HGIG kongresu v Pardubicích

Ve dnech 1. až 4. září 2026 se v kampusu Univerzity Pardubice uskutečnil XVII. hydrogeologický a V. inženýrskogeologický kongres - tradiční vrcholné odborně-společenské setkání odborníků oborů hydrogeologie, inženýrská geologie a dalších aplikovaných geologických disciplín. Odborná veřejnost z celé České republiky z firem, výzkumných institucí, vysokých škol i orgánů státní správy a samosprávy, se opět sešla po 4 letech od posledního setkání v Ústí nad Labem v roce 2022. Hlavními pořadateli byly Česká asociace hydrogeologů a Česká asociace inženýrských geologů. Záštitu nad kongresy převzali ředitel České geologické služby Mgr. Zdeněk Venera, Ph.D. a ředitel Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka, v.v.i. Ing. Tomáš Fojtík.

Cílem největšího letošního odborně - společenského setkání v oborech aplikované geologie bylo zhodnotit vývoj v oborech aplikované geologie za uplynulé roky a prodiskutovat jejich budoucí směřování. Hydrogeologie, inženýrská geologie a další aplikované geologické obory řeší celospolečensky velmi důležité úkoly, namátkou lze uvést zajišťování zdrojů pitné vody, řešení znečištění životního prostředí, regionální hydrogeologický výzkum, využití geotermální energie, řešení rizik vrtů pro tepelná čerpadla, vsakování srážkových a odpadních vod, využívání minerálních a léčivých vod, inženýrskogeologické průzkumy pro pozemní, liniové i podzemní stavby, řešení svahových pohybů a stability svahů, adaptační opatření na klimatické změny, odstraňování následků důlní činnosti, průzkumy pro hlubinná úložiště radioaktivního odpadu aj.

O velikosti akce svědčí pár čísel: během dvoudenního jednání bylo prezentováno celkem 138 příspěvků (122 ústních a 16 posterových příspěvků) v 16 sekcích na paralelních jednáních ve 3 sálech, za účasti více než 420 odborníků. Uvedenými čísly se HGIG kongres v Pardubicích stal historicky největší podobnou akcí v dějinách aplikované geologie v ČR. Z příspěvků vznikl online sborník, který je možné si stáhnout do konce roku 2026 na kongresových stránkách hgig.cz, buď jako kompletní, anebo jednotlivé příspěvky. Ke stažení se do konce roku 2026 nabízejí i prezentace z kongresu, od kterých jsme dostali souhlas autorů, také do konce roku 2026. Od roku 2027 by kongresový sborník měl být k dispozici na stránkách hlavních pořadatelů (ČAH a ČAIG).

Program jednání byl rozdělen do 18 sekcí, z toho 7 sekcí hydrogeologických, 7 sekcí inženýrskogeologických a 4 sekce se společnými tématy. Bohužel do sekcí 3 a 14 se nesešly příspěvky, sekce tedy zůstaly neobsazeny.

Hydrogeologické sekce:

1. Regionální hydrogeologický výzkum, bilancování vod
2. Vodárenská hydrogeologie, využívání a ochrana zdrojů podzemních vod
3. Zdroje pro individuální zásobování, komunální hydrogeologie
4. Hydrochemie, jakost podzemních vod, monitoring vod
5. Kontaminace vod a horninového prostředí, analýza rizik, sanační zásahy
6. Termální, minerální a léčivé vody
7. Vrty pro tepelná čerpadla, využívání geotermální energie

Inženýrskogeologické sekce

8. Inženýrskogeologický průzkum pro pozemní a liniové stavby
9. Inženýrskogeologický průzkum pro podzemní stavby
10. Inženýrskogeologický průzkum v urbanizovaném prostředí
11. Svahové pohyby a ostatní geodynamické jevy
12. Laboratorní testování v mechanice zemin a hornin
13. Prostor pro zlepšení inženýrskogeologických průzkumů
14. IG služba na stavbě

Společná témata

15. Vsakování vod, odvodnění, meliorace, drenáže, stavební čerpání
16. Využití metod užité geofyziky, dálkového průzkumu a dalších moderních metod
17. Úkoly hydrogeologie a inženýrské geologie při těžbě nerostných surovin, odstraňování následků důlní činnosti a při průzkumu hlubinných úložišť radioaktivního odpadu
18. Profesní samospráva, etika v odborné práci a podnikání, výuka aplikované geologie na středních a vysokých školách, celoživotní vzdělávání

Součástí programu bylo i předání profesních ocenění za celoživotní přínos oborům. V inženýrské geologii je to Cena akademika Quida Záruby, kterou letos obdržel in memoriam Pavel Pospíšil, a v hydrogeologii Cena profesora Oty Hynie, kterou získali Tomáš Charvát, Emil Michlíček, Martin Procházka a Naďa Rapantová (více viz na jiném místě tohoto Zpravodaje).

Na závěr kongresů přijali účastníci Memorandum k potřebě zřízení Komory autorizovaných geologů (viz dále), v němž poukázali na neuspokojivý stav oborů aplikované geologie. Geologie je jedinou významnou technickou profesí bez vlastní samosprávy. Zřízení Komory autorizovaných geologů by situaci významně pomohlo a představovalo by přechod k osvědčenému modelu, který úspěšně funguje u jiných technických profesí, např. u zeměměřičů nebo autorizovaných inženýrů a dalších profesí.

V poslední den jednání proběhly dvě celodenní odborné exkurze. Inženýrskogeologická exkurze směřovala návštěvě různých fenoménů na obchvatu Náchoda – tunel Kramolna, stabilizace sesuvného území, nebo řešení vysokého násypu ke strmému svahu. V rámci hydrogeologické exkurze účastníci navštívili klasická vodárenská území Podlažice a Luže-Košumberk, choceňskou flexuru, přetokový vrt Peliny s odtokem až 100 l/s, jímací území Choceň s kontaminací atrazinem. Zajímavostí bylo paleontologické naleziště v pleistocenních terasách s nálezem mamutích stoliček.

Jednání proběhlo velmi úspěšně k plné spokojenosti účastníků. Součástí programu byly i společenské akce, jako úvodní setkání, ochutnávka vín nebo společenský večer. Protože se tyto kongresy konají jako quadriennale v časovém intervalu 4 let, další podobné setkání je připravováno na rok 2030.

V Praze, 13. 9. 2026
Josef Vojtěch Datel, předseda ČAH
Jan Valenta, předseda ČAIG

Memorandum k potřebě zřízení Komory autorizovaných geologů

XVII. hydrogeologický a V. inženýrskogeologický kongres

Pardubice, 3. 9. 2026

My, účastníci XVII. hydrogeologického a V. inženýrskogeologického kongresu jsme se u příležitosti dalšího významného profesního setkání shodli na této deklaraci:

Geologie je v České republice klíčová pro další rozvoj státu a ochranu životního prostředí, zejména u strategických staveb (dálnice, železnice, tunely), využívání a ochrany vodních zdrojů, využívání geotermální energie (vrty pro tepelná čerpadla), v energetice, nakládání s dešťovými a odpadními vodami při vypouštění do vod podzemních, sanacích ekologických zátěží a nakládání s nerostnými zdroji. V současné době dochází při výstavbě strategických staveb opakovaně ke zpoždění a výraznému zdražení vlivem nevyjasněných geologických podmínek, vzhledem ke klimatické změně a rozvíjející se urbanizaci území je stále palčivější otázkou kvalitní a pečlivá práce hydrogeologů při vyhledávání a optimalizaci zdrojů podzemní vody. Přesto je geologie jedinou významnou technickou profesí bez vlastní samosprávy.

Zřízení Komory autorizovaných geologů by proto situaci významně pomohlo a představovalo by přechod k osvědčenému modelu, který úspěšně funguje u jiných technických profesí, např. u zeměměřičů nebo autorizovaných inženýrů. Vznik této profesní komory by přenesl agendu odborných způsobilostí do rukou profesní komunity, zavedl by přesné a závazné profesní standardy a systém celoživotního vzdělávání, a také funkční disciplinární mechanismy včetně možnosti odebrání osvědčení při profesním selhání. Zřízení Komory autorizovaných geologů, na jejíž podpoře jsme se touto deklarací shodli jako profesní komunita, je moderním, mezinárodně standardním krokem, který posílí ochranu veřejného zájmu, zvýší kvalitu geologických prací a zajistí dlouhodobě udržitelný systém a růst kvality i prestiže všech geologických oborů v rámci ČR.

Za účastníky XVII. hydrogeologického a V. inženýrskogeologického kongresu

Josef Vojtěch Datel, předseda České asociace hydrogeologů

Jan Valenta, předseda České asociace inženýrských geologů

Zápis z výjezdního jednání výkonné rady ČAH

Bedřichov 3.-4. 6. 2026

Přítomni: J. Bartoň JB, D. Belokopytov DB, J. Čížek JČ, J. V. Datel JVD, T. Charvát TCH, R. Kadlecová RK, J. Kubricht JK, Z. Pištora ZP, J. Průša JP, R. Ptáček RP, N. Rapantová NR, S. Šeda SŠ, M. Šrot MŠ, B. Topinková BT, H. Tůmová HT, K. Vlk KV

Nepřítomen: nikdo

Projednané body programu:

 JVD informoval členy rady ČAH o návrzích na udělení ceny O. Hynie a představil čtyři kandidáty, kteří vyplynuli z návrhů, které došly na výkonnou radu. O jednotlivých návrzích bylo hlasováno, a kandidáti byli následně schváleni výkonnou radou ČAH. Předání cen bude spojeno se slavnostním zahájením HGIG kongresů v Pardubicích 2. září 2026. Hlavním důvodem pro ocenění je přínos oboru hydrogeologie. BT do budoucna navrhla zvážit ocenění pro mladé talenty v oboru například za zajímavý projekt, vědeckou práci, či popularizaci apod. Rada se shodla, že téma zváží a v budoucnu se k němu vrátí.

 Soudní znalci, jak zajistit dostatečný počet znalců a podmínky pro jejich práci. Znalců je nedostatek. I vyjádření držitele OOZ je forma znaleckého posouzení, a někdy soudy i toto přijímají. V současné době chybí motivace pro získání způsobilosti „soudního znalce“, soudně znalecké činnosti jsou náročné odborně a administrativně, rizikové z hlediska vzniku a vymáhání škod po znalci, mnohdy nepříjemné (neřešitelné sousedské spory), a ocenění není vysoké. JB je od 03/2026 soudním znalcem, máme tedy přímo ve výkonné radě soudního znalce. JB seznámil výkonnou radu s postupem získání způsobilosti soudního znalce a okolnosti jeho činnosti. V ČR je cca 17 znalců pro obor hydrogeologie (přibližný počet je dán různou charakteristikou odborné činnosti jednotlivých znalců, protože ne všichni mají jednoznačně stanovený obor hydrogeologie, ale někteří pokrývají jen část oboru – jakost vod, studny, znečištění apod., a někteří znalci přestávají vykonávat činnost). Důležitá je osvěta – BT připraví ve spolupráci s JB příspěvek (možná trvalou záložku) na web ČAH o seznamu a statusu soudních znalců s tím, že text bude obsahovat odkaz na stránku znalců na justice.cz a seznam znalců, kteří jsou zároveň členy ČAH. Vykonávání soudního znalectví v oboru není podmíněno OOZ, to ale nejsme schopni nijak ovlivnit.

 Jak dále s geologickou komorou? JČ předal memorandum zástupcům vládních stran, kteří připouští (znovu)založení ČGÚ. V rámci této legislativy by možná mohla být ustavena i geologická komora. Vše je ale velmi nejasné, a je otázka, jaký bude další vývoj. Pracovní skupina ČAH a ČAIG projedná další cesty a způsoby, které se budou nabízet, s ohledem na vývoj situace na MŽP. RK a NR upozorňují, že je nutné vést dialog a postupovat pokud možno v souladu s OG MŽP a ČGS.

 Semináře a osvětové akce pro zbytek roku 26 a výhled 27 (Radim, Jakub, Hanka, Renata, Honza, Svatopluk). HT pozoruje úbytek zájmu o seminář ve Vodňanech, registruje větší zájem o online účast. Diskuse směřovala k závěru, že je vhodnější pro hlavní cílovou skupinu seminářů (úředníci VPÚ) udržet všeobecné zaměření seminářů (tedy vše od studní, přes zasakování, jakost vod, průzkumné vrty, regionální problematiku a bilancování vod, až po znečištění, sanace a vrty pro TČ), a příliš je nespecializovat na konkrétní činnosti. Ale raději se soustředit na to, jaké jsou v daném roce změny, novelizace předpisů, postupů, nové metodiky, cenné jsou příklady z praxe apod. SŠ oznámil, že na rok 2027 se připravuje další ročník konference Podzemní vody ve vodárenské praxi. RP aktualizuje tabulku s výhledem seminářů na roky 2026, 2027. Letos proběhne seminář v Litoměřicích 17.9. (JP), v Poličce 22.9. (RP) a v Praze na Novotného lávce 5.11. (RK). Bude prověřena možnost standardně nabízet online účast – on line účastníci semináře se ale nemohou efektivně účastnit diskuze. Je doporučeno cenu při online účasti nechat shodnou s prezenční účasti. V roce 2027 předpokládáme pokračování v osvětové činnosti, semináře by měly proběhnout v severních a jižních Čechách, v Poličce, úvahy směřují k tomu, jak zajistit i nadále seminář na Ostravsku.

 Kongres HGIG 2026: JVD předal informace o přípravě HGIG kongresu. Přípravy probíhají v rámci harmonogramu, termíny jsou plněny. Od 1.6. je otevřeno závazné přihlašování k účasti přes online formulář na stránkách hgig.cz. Vedoucí sekcí mají seznamy příspěvků a nyní připravují konkrétní časový program jednání sekcí. Diskuze byla vedena nad zajištěním propagačních předmětů pro účastníky – nabídka předmětů ze strany ČGS (P. Kycl) bude zatím pozastavena, než se podaří ověřit, jaké předměty by mohly poskytnout firmy v rámci své propagace. BT ověří výrobu nabídnutých reklamních předmětů, hlavně z hlediska ceny a termínů a podmínek dodávky. Do konce června je třeba ve věci rozhodnout, ve spolupráci s ČAIG. RP nabídl k dispozici formou sponzorského daru tašky a propisky s logem GEOoffice. Do konce července bude rozhodnuto, jak se kongresové materiály dořeší.

 Účast problematických osob na vzdělávacích akcích: Byly diskutovány případy, kdy odborná diskuse nad různými problémy v oboru byla vinou některých osob posunuta do neakceptovatelné roviny vzájemného napadání a osočování. BT žádala o společný postup v těchto případech. Předem nelze nikoho vylučovat z odborných jednání, předsedající na seminářích a konferencích však musí dopředu počítat s tím, že musí řídit jednání a diskusi a nepřipustit porušování pravidel slušného chování, a naopak musí vyžadovat vzájemný respekt. BT – ověří výrobu reklamních předmětů

 Aktuální informace z odboru geologie MŽP (BT):

o byla aktualizována metodika odboru geologie pro řízení k udělování OOZ

o ve finální fázi přípravy je MP pro TČ a výhledově se chystají MP pro studny a vsakování vod

o elektronická evidence zpráv z GP bude ověřena pilotním projektem od léta 2026

o elektronické odevzdání povinných výstupů GP do archívu ČGS je podmíněno změnou vyhlášek, hlavně 282/2001 Sb. a 369/2004 Sb.

 Informace o stavu placení členských příspěvků:

o MŠ dal dohromady databázi placení příspěvků. Společně s webmasterem T. Bartoněm pracují na zveřejnění informací po přihlášení.

o Bylo dohodnuto, že každý rok v lednu bude tajemníkem revidován stav plateb příspěvků a budou rozeslány emaily členům, kteří meškají s platbou za předchozí rok, s odkazem na web ČAH s obecným QR kódem a pokyny k platbě. V květnu každého roku bude ukončeno členství těm, kteří nebudou mít zaplacený aspoň předchozí rok.

o tajemník (MŠ) rozešle radě seznam k identifikaci (aktualizaci) kontaktů na členy ČAH

 Valná hromada ČAH – uskuteční se jako obvykle v listopadu 2026 v prostorách VÚV TGM. Výkonná rada stanoví její termín do konce června 2026. Valné hromadě bude dopoledne předcházet odborný workshop na téma Řízená dotace podzemních vod jako opatření proti suchu na podzemních vodách organizovaný VÚV TGM ve spolupráci s ČAH. K semináři bude připravena i publikace shrnující problematiku Řízené dotace podzemních vod, která bude k dispozici ke stažení na stránkách ČAH.

Další jednání výkonné rady bude v termínu říjen 2026.

Bod přesunutý na další jednání: Seznam hydrogeologů k propagačnímu zveřejnění na webu na základě individuálních žádostí a souhlasů (BT, MŠ)

Zapsal JP, kontroloval JVD.

Ceny prof. Oty Hynie 2026

V rámci pardubického HGIG kongresu byli oceněni i čtyři noví laureáti Ceny Oty Hynie za celoživotní činnost v oboru a pro obor hydrogeologie. Slavnostní předání Ceny Oty Hynie proběhlo v rámci oficiálního zahájení XVII. hydrogeologického kongresu, dne 2. září 2026 v 9.00.

Toto významné ocenění za významný a dlouhodobý přínos české hydrogeologii je udělováno již od roku 1998 Českou asociací hydrogeologů (ČAH) a Českým komitétem Mezinárodní asociace hydrogeologů (IAH) jako vrcholnými odbornými a profesními společnostmi české hydrogeologické obce.

Podle přijatého statutu se Cena Oty Hynie spojená s udělením medaile Oty Hynie uděluje českým i zahraničním hydrogeologům jako uznání jejich dlouhodobé celoživotní významné činnosti na poli hydrogeologie.

Hlavními kritérii pro výběr kandidátů na Medaili Oty Hynie jsou zejména výsledky odborné a vědecké práce v oblasti výzkumu a průzkumu podzemních vod, šíření dobrého jména české hydrogeologie v ČR i v zahraničí, utváření efektivních pracovních týmů a výchova mladých odborníků. V neposlední řadě je důležité i zachovávání etických zásad v odborné práci laureáta. Cena Oty Hynie uděluje schváleným kandidátům obvykle veřejně na významném setkání české hydrogeologické obce.

Ocenění je nazváno po prof. Otovi Hynie (1899-1968), který je považován za zakladatele české hydrogeologie a stal se i prvním profesorem hydrogeologie u nás (od roku 1952 působil jako profesor hydrogeologie na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze). Napsal přes sto originálních vědeckých prací a několik zpráv z terénních průzkumů. Byl autorem i zásadních monografií a skript, které se používají dodnes. Vychoval řadu následovníků, kteří se stali klíčovými odborníky v oblasti podzemních vod a ovlivnili další směřování oboru až do současné doby.

Cenu Oty Hynie spojenou s medailí Oty Hynie obdržel pan **RNDr. Tomáš Charvát**, za vynikající přínos oboru hydrogeologie v oblastech vodárenské a sanační hydrogeologie, a za dlouholetou činnost pro hydrogeologickou obec v pozicích předsedy a tajemníka České asociace hydrogeologů. Jeho profesní kariéra je spojena se společností Vodní zdroje Praha, a později Vodní zdroje Holešov. Laudátio přednesl jeho dlouholetý kolega Mgr. Ivo Černý.

Cenu Oty Hynie spojenou s medailí Oty Hynie obdržel pan **RNDr. Emil Michlíček**, za vynikající přínos oboru hydrogeologie v oblasti regionální hydrogeologie, hydrogeologických map, hodnocení zranitelnosti podzemních vod a rajonizace podzemních vod. Jeho profesní kariéra byla spojena se společností GEOtest Brno. Laudátio přednesla jeho dlouholetá kolegyně Mgr. Ludmila Hartlová.

Cenu Oty Hynie spojenou s medailí Oty Hynie obdržel pan **RNDr. Martin Procházka**, za vynikající přínos oboru hydrogeologie v oblasti širokého využití karotážních metod v hydrogeologické praxi, významného příspěvku k objasnění hydrodynamiky podzemní vody ve vrtech a k problematice propojování hydrogeologických kolektorů. Jeho profesní kariéra je spojena se společností SG Geotechnika. Laudatio přednesl Ing. Jakub Průša, který s Martinem Procházkou realizoval množství karotážních měření na vodárenských vrtech.

Cenu Oty Hynie spojenou s medailí Oty Hynie obdržela paní **prof. Ing. Naďa Rapantová, CSc.,** za vynikající přínos oboru hydrogeologie v oblastech důlní hydrogeologie, využití hydrogeologie ve stavebnictví, a aplikaci matematických modelů v hydrogeologické a geologické praxi. Má velký respekt i na mezinárodní úrovni. Její profesní kariéra je neoddělitelně spojena s Vysokou školou báňskou – Technickou univerzitou Ostrava, kde je třeba zmínit i její dlouholetou pedagogickou činnost. Laudátio přednesla její dlouholetá kolegyně doc. Ing. Monika Ličbinská, Ph.D.

Předchozími nositeli Ceny Oty Hynie jsou (v abecedním pořadí): Arnošt Grmela (2014), Vladimír Homola (2001), Zbyněk Hrkal (2022), Miroslav Kněžek (2014), Vojtěch Kněžek (2022), Jiří Krásný (2009), Miroslav Olmer (2014), František Pastuszek (2022), Josef Slavík (2022), Daniel Smutek (2022), Svatopluk Šeda (2017), Jan Šilar (1999), Jan Švoma (2014), Jaroslav Vrba (2005), a Karel Zima (1998).

Nově ocenění kolegové jsou jejich důstojnými pokračovateli, protože se svou vynikající odbornou činností už dávno zařadili po jejich boku. Jejich jmneování je tedy jen uznáním této nezpochybnitelné skutečnosti, a také výrazem naší vděčnosti za jejich přínos pro hydrogeologii.

Upřímně všem novým laureátům Ceny Oty Hynie blahopřejeme!

Jménem české hydrogeologické obce

Výkonná rada České asociace hydrogeologů

Česká asociace inženýrských geologů

Albertov 6, 12843 Praha 2

e-mail: petr.kycl@geology.cz

http://www.caig-uga.cz

Zpráva předsedy ČAIG

Píši tuto zprávu ještě v době, kdy ve mně ještě doznívá kongres HGIG v Pardubicích. Mám pocit a ohlasy od odborné veřejnosti, že kongres byl velmi povedený a odborně přínosný. Na kongresu jsme na začátku vzpomenuli a ocenili Medailí Quida Záruby dlouhodobého předsedu ČAIG a kamaráda Pavla Pospíšila.

V rámci IG kongresu bylo prezentováno dohromady 34 odborných příspěvků v celkem šesti odborných sekcích. I když jsme měli k dispozici menší suterénní místnost, tak byla vždy plná až se dokonce v některých případech posluchači tísnili u dveří nebo na donesených židlích na schodech posluchárny. Diskuze byla v některých případech bouřlivá a to je vždy dobře, protože je vidět, že dané téma rezonuje. Velmi rád bych na tomto místě poděkoval vedoucím jednotlivých inženýrskogeologických sekcí, kteří se ujali dobrovolně jejich vedením a řízením. Díky tomu byl harmonogram kongresu prakticky vždy dodržen. Moje poděkování vedoucím sekcí je nejen za přínos ve dnech konání kongresu, ale i za dobrovolnickou práci při organizaci příspěvků v době posílání abstraktů a třídění článků. Za to moc děkuji, strašně nám to pomohlo!

Exkurze byla i přes drobné mrholení velmi vydařená a Zdeněk Brunát vybral a zpracoval opravdu pěknou a inspirativní lokalitu, kde bylo právě vidět hodně zajímavostí. Zastávka na lokalitě s pěkným příkladem zadržování vody v krajině byla rovněž pěkným příkladem, kde se podařilo něco dobrého realizovat. Již teď se těším na další kongres v roce 2030.

Rád bych na závěr pozval na odborné semináře, které jsou tradičně pořádány vždy první pondělí v měsíci a jsou dostupné i on-line. V lednu nás čeká volební valné shromáždění. Poprosil bych, aby dobrovolníci, kteří mají zájem a pocit, že je dobré svým časem a prací přispět k rozvoji oboru, aby kontaktovali jakéhokoliv člena stávající rady. Budeme velmi rádi za další nové tváře v radě ČAIG.

Jan Valenta

Předání medaile akademika Záruby za celoživotní zásluhy

O historii vzniku této medaile akademika Quido Záruby předávané jako ocenění za celoživotní zásluhy o rozvoj inženýrské geologie a činnost pro asociaci jsme psali v podzimním čísle Zpravodaje v roce 2022. Její předávání u příležitosti kongresu HGIG se stalo se již tradicí.

Letos byla předána bohužel in memoriam doc. RNDr. Pavlovi Pospíšilovi, Ph.D. za jeho celoživotní zásluhy o rozvoj inženýrské geologii a činnost pro asociaci, který nás na podzim minulého roku nenadále opustil ve věku 59. let. Jeho památku uctili účastníci kongresu minulou ticha. Laudatio připravil Honza Novotný a přednesl Jirka Tomášek, který připojil i pár osobních vzpomínek. Medaili převzala z rukou předsedy ČAIGu prof. Naďa Rapantová.

Pozvánka na valné shromáždění CAIG

Rada ČAIG zve všechny členy ČAIG na valné shromáždění, které se bude konat dne

25. 1. 2027 od 15 hod v posluchárně Chlupáčova muzea PřF UK na Albertově (Albertov 6, Praha 2, suterén). Protože se bude jednat o volební valné shromáždění, tak prosím se dostavte v hojném počtu. Rádi uvítáme kohokoliv, kdo je ochoten věnovat část svého volného času pro práci v radě ČAIG.

Zájemce prosím o kontaktování na email jan.valenta@texgeo.cz

Jan Valenta

předseda ČAIG

Semináře ČAIG

Listopad (2.11.)

Výherci soutěže Akademika Quida Záruby 2026

Mgr. Bianca Georgina Severini: Opakovatelnost a reprodukovatelnost vybraných laboratorních zkoušek mechaniky zemin

Petr Stöhr: I/27 Žiželice obchvat a přemostění – doplňkový geotechnický průzkum

Prosinec (7.12.)

Jan Valenta: druhá generace eurokódů (EN1997-1) aneb co nás čeká

Semináře jsou vždy ve velké zasedací místnosti České geologické služby v 16:00 hod nebo on-line.

Česká asociace geofyziků

Albertov 2038/6, 12800 Praha 2

e-mail: zdenek.kalab@ugn.cas.cz

http://www.caag.cz

40. česko-slovensko-polské sympozium „O důlní a environmentální geofyzice“

Ve dnech 19. až 21. května 2026 se v hotelu Andromeda (https://hotel-andromeda.cz/ v Ramzové (Jeseníky) konalo výroční 40. sympozium „O důlní a environmentální geofyzice“. Tradice těchto setkání sahá až do roku 1970, kdy polští kolegové uspořádali první ročník v Karpaczi. Změny v přístupu k těžbě a větší důraz na otázky životního prostředí postupně formovaly sympozium do jeho současné podoby. V současnosti se sympozium koná v dvouletých intervalech, přičemž pořadatelská organizace se pravidelně střídá mezi Českou republikou, Slovenskem a Polskem. Symposium bylo spojeno s ostravskou konferencí „Nové poznatky a měření v seismologii, inženýrské geofyzice a geotechnice“, které si tímto odbylo již 34. ročník.

Také v letošním roce byla hlavním pořadatelem ČAAG – Česká asociace geofyziků a spolupořadatelem Ústav geoniky AV ČR (ÚGN). Funkci předsedy vědeckého výboru zastával doc. RNDr. Jan Vilhelm, CSc. (Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, CAAG), předsedou organizačního výboru byl prof. RNDr. Zdeněk Kaláb, CSc. (CAAG, ÚGN).
První ucelená sekce byla věnována seismologii. Některé příspěvky se zabývaly novými teoretickými poznatky získanými studiem záznamů pro účely pochopení litosféry. Z hlediska inženýrských aplikací se příspěvky věnovaly například vyhodnocení projevů vibrací při trhacích pracích či posouzení seismického zatížení území na základě veřejně dostupných dat. Různost tvarů vibrací v seismologických záznamech byla přiblížena v příspěvku s názvem „Vibrace nejsou jen zemětřesení“.

Řada příspěvků se rovněž týkala nových poznatků z interpretace záznamů seismických jevů vyvolaných těžbou. Problematika důlní činnosti zahrnovala také analýzu materiálu výsypek a zatížení přírodního prostředí uvolněnými kontaminanty. Poslední blok byl zaměřen na různá geofyzikální měření využívaná v inženýrskogeologickém průzkumu.

Rozmanitost příspěvků je patrná i z jejich přehledu:
Brixová B., Putiška R., Dostál I.: Application of GPR as a tool for analysis of roadway structural layers and bridge inspection

Brož M. et al.: Presentation of natural sciences at the Social-science Centre of West Bohemia in Skalná
Cabała J., Jochymczyk K.: Potential contamination of the environment by metals (Zn, Pb, Cd) from a historic UNESCO/listed landfill site (Tarnowskie Góry, Southern Poland); prospects for geophysical surveys
Godová D., Sippl Ch.: Subduction in Northern Chile in the light of 3D gravity-based modelling
Havíř J.: Statistics of P-wave travel time residuals from the EMSC bulletins and their contribution to knowledge of the European lithosphere
Kaláb Z.: Publicly available data for determining the seismic load of a site: A case study
Kaláb Z.: Seismic loading is not only earthquakes: Examples of different kinds of vibrations
Mendecki M.J., Romański P., Abratkiewicz K.: Time-frequency bivariate approach for Rayleigh wave identification – Case studies on mining tremor records
Michálek J.: EPOS Platform - European multidisciplinary infrastructure for solid Earth data access (case study)
Nedvěd J.: The buried lungs of Richard: Location of vertical mine workings in the Richard II underground complex
Pandula B.: Optimization of second-by-second shot timing in quarry blasting operations
Pierwoła J, Stan-Kłeczek I., Mendecki M.J., Kondracka M.: Geophysical detection of remnants of shallow mining activity.
Romanski P.: Seismic energy release patterns in coal mining: Insights from BRS and B-BRS modelling
Skácelová Z.: The occurrence of gold in the Jeseník region
Svoboda T.: Current status of the remediation of the Cenomanian aquifer after chemical uranium mining in the Strážský block
Široký J.: Ostrava, Nové Bazaly – Geophysical survey of abandoned bomb-shelter
Vavrek P. et al.: Calculation of the rib pillar width on gypsum deposit
Vavrek P. et al.: Impact of exploitation in the vertical narrow Strieborná vein – Rožňava ore field on the stability of the overburden
Żogała B., Stan-Kłeczek I., Łanczont M., Jochymczyk K., Krzemińska M., Krzemiński M.: Recognition of a cultural object using geophysical methods

Součástí konference byla také exkurze do Zlatohorska, během níž jsme měli příležitost navštívit Hornický skanzen Zlaté Hory (včetně možnosti vyzkoušet si rýžování zlata) a seznámit se se speleoterapií. Součástí byla i návštěva podzemních prostor opuštěného dolu, které dnes slouží k léčbě dětí (Sanatorium EDEL, s.r.o.).
Akce proběhla jako obvykle přátelském duchu a podle účastníků se podařila.

Zpracoval: Zdeněk Kaláb

Prof. Adam F. Idziak při přednášce

Účastníci konference při přednáškách

Rýžování zlata v hornickém skanzenu

Návštěva kostela nad Zlatými Horami

Účastníci exkurze před vstupem do speleoterapie

Přednáška v prostorách speleoterapie

Česká asociace ložiskových geologů

Kostelní 26, 170 06

www.calg.cz

Zkrácené zápisy z jednání Rady a KK ČALG

dne 16. 6. 2026; místo konání: ČGS – Kostelní 26, Praha 7;

1. Zhodnocení 65. Fora pro nerudy v ČR. Kladné ohlasy.
2. Příprava podzimního semináře – termín út 13. – čt 15. 10. 2026 ve Zlatých Horách.
3. Spolupráce pro zahraniční zájemce o titul Eurogeologa.
4. Příprava EFG Council meetingu v květnu 2028. Připravíme terénní exkursi.
5. Přijati noví členové – Z. Dolejšová a T. Hrstka.
6. Rádi bychom získali pro ČALG i studenty.
7. P. Kavina a M. Raus popřáli paní Vaněčkové k 96. narozeninám.

dne 14. 10. 2026; místo konání: Zlaté Hory – Hotýlek U Pekina

8. Podpora T. Hrstky k získání titulu Eurogeolog
9. Nebudeme zavádět studentské členství
10. Příprava EFG Council meetingu v květnu 2028.
11. Informace o projektech EFG.
12. Přijati noví členové – K. Mach, J. Skřivánková, B. Wertichová a V. Wertich.
13. Rada schválila nutnost přijímat peníze od 1. 1. 2027 pouze přes banku, o čemž bude informovat členskou základnu.
14. Předjednán termín vánoční Rady a setkání příznivců ČALG, bude ještě upřesněno.
15. Na příští Radě bude projednána exkurse ČALG do Rumunska.

Miroslav Raus

Podzimní seminář ČALG

Podzimní seminář České asociace geologů, dříve zvaný „mykoseminář“, se letos konal pod názvem „Kritické a strategické suroviny ČR z pohledu horního práva“.

Ve Zlatých Horách, Dolním Údolí se v Hotýlku U Pekina sešli ložiskáři v hojném počtu, aby vyslechli přednášky na téma „Nové skutečnosti v projektu průzkumu Zlaté Hory – západ“, které navazovaly na akci loňského podzimu Sympozium Zlaté Hory, konanou podnikem Diamo, s. p. Nezvyklý zážitek jsme během prvního večera semináře měli díky tomu, že jsme na vlastní oči mohli zažít virtuální realitu návštěvy štoly Nový Hackelberk.

Virtuální fárání do štoly Nový Hackelberk. Vidíte, dopředu, dozadu, nahoru, dolů, stačí jen správně otočit hlavu.

Milá byla také prezentace nerudních surovin Jesenicka, kterou nám připravil dr. Stanislav Staněk. Ten také obohatil naše knihovny mnoha publikacemi, které dříve nasyslil a nabídl je k radosti řady účastníků semináře k rozebrání.

Během terénní části semináře jsme navštívili Poštovní štolu, která je zpřístupněna pro turisty.

Naše sličná průvodkyně nám velice důkladně vyložila, jak to vypadalo v dole v minulosti, jak po technické stránce, tak po stránce těžkého života havířů, takže jsme pochopili, že se dnes máme po všech stránkách výborně. *Zde ve štole před alofanem*

Také jsme měli možnost navštívit vzorně vedený sklad vrtných jader, kde nám Ing. Tomáš Žitný ukázal příklady horninové náplně zlatohorského revíru a příklady typů zrudnění.

Celou odbornou náplň podzimního semináře vytvořili kolegové z DIAMA, za což jim patří velký dík!

Účastníci semináře před skladem hmotné dokumentace a před posledním vozíkem

Zdeňka Petáková, Miroslav Raus

65. FORUM PRO NERUDY

„Nerostné suroviny jihozápadní Moravy a aktuální ložisková problematika EU“

Ve dnech 26.–28. května 2026 proběhlo tradiční Forum pro nerudy. Pro letošní rok byla vybrána regionální geologická stavba a nerostné suroviny jihozápadní Moravy a jejich využívání. Tradiční mezinárodní setkání ložiskových geologů z České republiky, Slovenska a Polska organizovala Česká asociace ložiskových geologů.

Setkání všech účastníků proběhlo tentokrát v Brně, jelikož prvním zastavením byly Vodojemy na Žlutém kopci v Brně. Prostory této technické památky jsou nádherné a určitě stojí za návštěvu. Byly vybudovány v 70. letech 19. století jako součást městského vodovodu a sloužily k akumulaci a distribuci pitné vody. Prostory byly veřejnosti nepřístupné, ale po rekonstrukci jsou nyní hojně navštěvované (prohlídky, kulturní akce). Jsou tvořeny obrovskými cihlovými nádržemi s klenutými stropy, připomínající katedrálu. Stejně tak jsou i osvětlené. Někteří stihli ještě před srazem navštívit hrad Špilberk, který se nachází na protějším svahu.

Další zastávkou byl lom Želešice, s těžbou metabazitu dioritové zóny brunovistulika (nejnižší strukturní patro krystalinika ČM). Ultramafity (amfibolity, břidlice) se zde zpracovávají na drcené kamenivo. Lom byl založen v příkrém levém svahu řeky Bobravy.

Vodojem na Žlutém kopci

Kamenolom Želešice

Na další úterní lokalitě, kterou byly Oslavany, jsme mohli shlédnout horninové defilé v permokarbonu boskovické brázdy. Naučná stezka Permokarbonem Boskovické brázdy (NS) má 9 zastavení (geologické jevy a vývoj reliéfu). NS je dlouhá asi 1,5km, vede podél říčky Oslavy a největší raritou je tzv. překocená vrása. Dozvěděli jsme se také něco o historii dlouhodobé těžby a využívání černého uhlí v rosicko-oslavanské pánvi. V Oslavanech je také zámek s expozicí lapidária, krásný kostel Matky Boží, Muzeum v Ivančicích, Hasičské muzeum a Muzeum hornictví a energetiky. Těžební věž dolu Kukla v Oslavanech s výškou 41 m je unikátní tím, že těžní stroj měla umístěný až nahoře. Od roku 2012 slouží jako atrakce v zábavním parku Permonium.

Oba dva dny jsme nocovali v Náměšti nad Oslavou, v penzionu „Na statku“. Po setmění jsme se vydali na krátkou obhlídku městečka, které skrývá mnohé architektonické klenoty (barokní kamenný most známý jako „malý Karlův most“, radnice zdobená sgrafitem, barokní špitál s kaplí sv. Anny, zámek s kaplí sv. Václava nebo kostelem sv. Jana Křtitele), historické jádro bylo spolu se zámeckým parkem a mostem vyhlášeno roku 1990 městskou památkovou rezervací a v dubnu 2026 byla Náměšť nad Oslavou vyhlášena Historickým městem roku. Místní zajímavostí je i Řeznické muzeum. Také se zde nachází jedno z nejvýznamnějších granulitových těles na Moravě (náměšťský granulitový masiv).

Oslavany – skalní defilé

Kamenný most v Náměšti nad Oslavou

Ve středu ráno po snídani se náš autobus vydal směrem k Vedrovicím (název byl odvozen od osobního jména Vedra, a to od slovesa vedrati – "dorážet"). Zde se v prostorách bývalé fary nachází Muzeum Vedrovice s expozicí historie sahající až do mladšího paleolitu s archeologickými nálezy (archeologické naleziště aurignacké kultury mladšího paleolitu a také se tu nacházelo neolitické sídliště kultury s lineární keramikou, jejíž nositelé byli prvními zemědělci na území Čech a Moravy). Po milém povídání paní průvodkyně v muzeu jsme se přesunuli do přilehlého Krumlovského lesa, kde jsme se dozvěděli něco nejen o geologii, ale také o těžbě nerostných surovin v pravěku (pozůstatky těžby jurského rohovce). Toto místo je nejvýznamnější lokalitou pravěké těžby na území ČR.

Účastnici 65. Fora před muzeem ve Vedrovicích

Účastníci hledající zbytky pravěké těžby v Krumlovském lese

Po terénním vstupu jsme se už těšili na oběd v Branišovicích („Krčma u císařské cesty“), po kterém nás už čekalo Znojmo. V podzemí města jsme se seznámili s granitoidy dyjského masivu. Znojemské podzemí patří mezi nejrozsáhlejší historické podzemní systémy nejen u nás, ale i ve střední Evropě. Labyrint chodeb, sklepů a úkrytů se budoval postupně od středověku a má celkovou délku asi 27 km a místy hloubku až 11 m (až ve 4 patrech). Podzemí sloužilo v minulosti k obranným účelům, skladování i propojení městských domů a dnes nabízí návštěvníkům jedinečný zážitek z atmosférické prohlídky pod historickým centrem Znojma. Ve sklepech jsou i studny, spojené odvodňovací štolou (jezuitský vodovod).

Znojemské podzemí

Únanov – oprám po těžbě kaolinu

Jako další bod programu byl bývalý lom kaolinu Únanov, nyní zatopený, který je využívaný místními lidmi ke koupání. Voda je totiž velmi čistá a fotogenické okolí k tomu hodně svádí. Místní kaolin se těžil od roku 1882, surovina se zpracovávala plavením a výsledný produkt se používal jako plnící kaolin pro papírenský průmysl, při výrobě průmyslové keramiky nebo do nátěrových hmot. Mocnost ložiska byla 5–20 m. Vzniklo převážně zvětráváním proterozoických granitoidů dyjského masivu a obalových hornin (fylity až ruly).

Z kaolinového lomu jsme se přesunuli na prohlídku vinných sklepů kopaných v miocenních křemenných pískovcích karpatské předhlubně v Novém Šaldorfu (Rodinné vinařství Špalek). Součástí prohlídky byla večeře, ochutnávka vín a blok přednášek. Zároveň jsme pogratulovali RNDr. Jiřímu Jiránkovi, CSc., bývalému prezidentovi České asociace ložiskových geologů a dlouholetému vedoucímu pracovníkovi České geologické služby, k jeho nadcházejícím osmdesátinám.

Nový Šaldorf – kopaná chodba

Pan Špalek přeje J. Jiránkovi

Třetí den ráno, tedy ve čtvrtek, jsme po snídani dobalili věci a vyrazili na další lokality. První bylo Mohelno, významná lokalita serpentinitu, vznikající zejména z peridotitů (NPR Mohelenská hadcová step s rozlohou 109 ha, vyhlášená už v roce 1933) s výhledem ze skalnatého ostrohu na vodní nádrž Mohelno (součást vodního díla Dalešice) a jadernou elektrárnu Dukovany, která z ní odebírá vodu. Na území bylo také nalezeno mohylové pohřebiště z doby halštatské.

Mohelenská hadcová step

Pohled ze stepní vyhlídky na elektrárnu Dukovany

Před obědem jsme stihli i onu Jadernou elektrárnu Dukovany navštívit – úplně exkurze to nebyla, ale v Informačním středisku jsme shlédli pomocí 3D brýlí krátké video o provozu elektrárny. A mohli jsme si zde také prohlédnout menší expozici týkající se provozu (maketa aktivní zóny v měřítku 1:1, výška tedy cca 3 m).

Oběd jsme s chutí snědli v Mohelně, v restauraci U Staňků. Po něm se náš autobus vydal na Rajhrad, kde jsme měli v prostorách benediktinského kláštera (zal. okolo r. 1045) objednanou návštěvu největší moravské knihovny s poutavým vyprávěním pana průvodce (Památník písemnictví na Moravě). Nachází se zde asi 65 tis. rukopisů, prvotisků a starých tisků (nejstarší ze 14. stol.). Mnozí z nás stihli nakouknout do chrámu sv. Petra a Pavla (J. B. Santini-Aichel). Poté již přišlo loučení a rozjezdy domů nebo zpátky k zaparkovaným autům či na vlak v Brně. Těšíme se všichni určitě už nyní na příští rok do Polska!

Památník písemnictví na Moravě – klášterní knihovna

Rajhrad – chrám sv. Petra a Pavla, benektinský klášter

Jana Schweigstillová, *foto JS, J. Kaňka, M. Raus*

Vzpomínkové texty na tři české geoložky přinesl letos Deník N

Jména Marie Kettnerová, Ludmila Slavíková a Milada Vavřínová sice známe, ale geologická obec o nich a jejich osudech toho příliš neví. To letos napravil Deník N, ve kterém nedávno vyšly obsáhlé texty o těchto přírodovědkyních v cyklu o našich intelektuálkách. Články jsou částečně dostupné online, v celé verzi jsou k dispozici bohužel jen předplatitelům. Jejich postupné přetištění ve Zpravodaji České geologické společnosti, které by zajistilo dlouhodobou dostupnost geologické obci, je předjednáno. Texty by též měly vyjít spolu s dalšími, věnovanými českým ženským osobnostem působícím v 19. a 20. století, v knize s pracovním názvem Neprávem zapomenuté ženy. Někteří z nás si pamatují i jméno Julie Moschelesová, vyprávění o osudu této geografky, jež se krátce věnovala i geologii, se věnuje též jeden z článků v Deníku N.

Všechny čtyři zmíněné texty jsou též archivovány v knihovně České geologické služby.

Zdeňka Petáková

Odkazy:

Marie Kettnerová:

https://denikn.cz/2178836/prvni-ceske-paleontolozce-vymezil-osud-na-vedeckou-praci-jen-tri-roky-v-oboru-ale-zanechala-hluboky-otisk/

Ludmila Slavíková

https://denikn.cz/2124066/vedkyne-ktera-predbehla-svou-dobu-bojovala-proti-nerovnopravnemu-postaveni-zen-i-proti-okupaci/

Milada Vavřínová

https://denikn.cz/2165716/od-nerostu-do-koncentraku-a-zpet-jak-prvni-ceska-s-doktoratem-z-geologie-zachranila-poklad/

Julie Moscheles

https://denikn.cz/2027724/celila-skandalum-i-podezreni-ze-spionaze-stala-se-teprve-druhou-docentkou-na-prirodovedecke-fakulte/

OSTATNÍ ZPRÁVY

KONGRESY, SEMINÁŘE, KONFERENCE,...

RECENZE LITERATURY

KRONIKA - JUBILEA, NEKROLOGY

INZERCE

Pozvánky na kongresy, konference a semináře

PřF UK - Program sedimentárních a paleontologických seminářů v zimním semestru 2026/2027

Semináře se budou konat prezenční formou - kontaktní informace budou průběžně zveřejňovány na těchto webových stránkách. Semináře se konají vždy od 14:50. Studenti se mohou zapisovat na semináře ve Studijním informačním systému (SISu). Pokud nebude uvedeno jinak, konají se ve Velké paleontologické posluchárně (přízemí P06).

---

14. října meet.google.com/hqc-mjbt-bty

Petra Zahajská | *Institute of Geography, Universität Bern*

Decoding past geobiosphere Interactions with high-resolution sediment imaging (project Pixel2Paleo)

4. listopadu meet.google.com/hqc-mjbt-bty

Sophie Decrée | *Geological Survey of Belgium*

BUDE UPŘESNĚNO

18. listopadu meet.google.com/hqc-mjbt-bty

Samuel Rybár | *Comenius University Bratislava*

Cenozoic Evolution of Sedimentary Basins in the Western Carpathian-Pannonian Region: Implications for Geo-ener

2. prosince

Guido Gianni | GFU AV ČR

Far-field subduction forcing of continental rifting: Western Pacific double subduction and the Gulf of California

9. prosince meet.google.com/hqc-mjbt-bty

Mihovil Brlek | *Croatian Geological Survey*

The constraints are blowing in the wind: Regional impact of widely spread Miocene tephra of the Carpathian-Pannonian Region

Distanční připojení platí jen, když nebude možno konat seminář kvůli jakýmkoliv shromažďovacím omezením.

Poznámka k streamování a nahrávání přednášek

Vážení kolegové,

ze strany UGP byla snaha zajistit streamování a nahrávání přednášek probíhajících v rámci Sedimentárního a Paleontologického semináře. Ne vždy se ale podařilo získat souhlas přednášejícího a z tohoto důvodu se některé semináře nenahrávaly ani nestreamovaly. Souhlas s nahráváním a streamováním většinou získáme, nebo nezískáme, až těsně před přednáškou, a proto vás o tom nemůžeme předem informovat. Navíc ze studijních řádů vyplývá povinná prezenční účast a streamování je jen alternativou pro odbornou veřejnost, která se nemůže prezenčně zúčastnit. Vyzýváme vás proto k hojné prezenční účasti na dalších seminářích. S dalšími případnými dotazy se obracejte na garanty jednotlivých seminářů.

Seminář aplikované geologie PřF UK

Na tradičním semináři aplikované geologie se během semestru potkáváme každé pondělí ve 14:00 v Mineralogické posluchárně (Albertov 6, Praha 2).

Zimní semestr 2026/27:

5. října

Daniel Kahuda (Ing., PhD., Vodní zdroje, a.s.)

Stárnutí vrtů

19. října

Richard Malát

Výstavba tunelu na D11 úsek 09; tunel Opevnění - předpoklady versusu realita

26. října

Josef Vlček, Tomáš Fischer

How much mantle CO2 is escaping in soil gas in western Bohemia? Point measurements and power laws.

2. listopadu

Ali Masihi(1), Sourav Mandal(2)

Tracking seismic velocity changes to monitor volcanic activity (1) and crustal changes caused by environmental forcing (2)

9. listopadu

Ghazaal Rastjoo (Přf UK)

The effects of wildfires and high temperature on rock properties

23. listopadu

Ondřej Bábek (PřF Univerzita Palackého v Olomouci)

Využití gamaspektrometrie, magnetické susceptibility a Vis-NIR spektrálních metod ve stratigrafickém výzkumu

30. listopadu

Rudolf Tengler (Ing., Rudolf Tengler - RTGPR), Tomáš Lipanský (Watersystem)

Hloubkový georadar a jeho využití pro vyhledávání zdrojů vody pro zásobování obcí

7. prosince

Martin Popl (Dekonta, a.s.)

Sanace následků havárie vlaku s benzenem v Hustopečích nad Bečvou

14. prosince

Ondřej Volejník, FSv ČVUT

Moderní způsoby kontroly zemních prací

Semináře
Zimní semestr 2026/27
Ústav petrologie a strukturní geologie
Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy

 petrol@natur.cuni.cz *https://natur.cuni.cz/geologie/ustavy-a-pracoviste/upsg*

 Středa 14. Října 2026
Prof. Giacomo Corti, Eleonora Braschi, Andrea Orlando
Institute of Geosciences – National Research Council of Italy
Propagation, abandonment, migration of rifting and the complex volcano-tectonic evolution of the Southern
Main Ethiopian Rift
 15:00 v budově Albertov 6, 2. patro vlevo, Petrologické praktikum, č.dv. 203

 Středa 11. Listopadu 2026
Dr. Martin Reiser
GeoSphere Austria
Revisiting the Austroalpine Nappe Stack: new constraints an implications for the Eastern Alps – Western
Carpathian connection
 15:00 v budově Albertov 6, 2. patro vlevo, Petrologické praktikum, č.dv. 203

 Středa 25. Listopadu 2026
Prof. Michael Anenburg
Australian National University, Canberra
Carbonatitic brine-melts, salt melts, and other forms of exotic geological fluids
 15:00 v budově Albertov 6, 2. patro vlevo, Petrologické praktikum, č.dv. 203

 Středa 9. Prosince 2026
Enrico Pigazzi
Heidelberg University
From mapping to microscale: an investigation of the polymetamorphic tectonic evolution of the Tambo Nappe (Swiss-Italian Central Alps)
 15:00 v budově Albertov 6, 2. patro vlevo, Petrologické praktikum, č.dv. 203

KALENDÁŘ GEOLOGA – VÝBĚR AKCÍ

Prosíme sledujte webové stránky: https://cgs.gov.cz/o-nas/kalendar-geologa?page=0

Semináře

ZS 2026/2027

Ústavu geochemie, mineralogie a nerostných zdrojů

MG431S13 – Geochemický seminář
garant Petr Drahota

MG432S08 – Mineralogicko-ložiskový seminář
garant Richard Přikryl

20.10. Petr Drahota, Dobroslav Matějka, Filip Košek (ÚGMNZ, PřF UK)
František Slavík – život, dílo a minerál slavíkit.

27.10. Richard Přikryl (ÚGMNZ, PřF UK)
Surovinové využití rubaniny tunelů infrastrukturních staveb.

3.11. Mateusz Wolszczak (ÚGMNZ, PřF UK)
Geological Sailing - Field Course on Baltic Sea.

10.11. Peter Kolesár (PK Minerals)
Úprava a konzervace sbírkových vzorků minerálů.

24.11. Ekaterina Korotěnko (Ústav chemických procesů AV ČR)
Popílky z termických procesů jako sekundární zdroj surovin.

1.12. Aneta Kuchařová (ÚGMNZ, PřF UK) a kol.
Původ mramorů v pozdně antické Ravenně (Itálie): Nové doklady o rozmanitosti importovaného kamene.

8.12. Tomáš Matoušek (Ústav analytické chemie AV ČR)
Ultrastopové speciace As, Sb, Ge a Te v přírodních vodách - analýzy a procesy.

15.12. Studentský seminář (diplomanti 2. ročníku ÚGMNZ, PřF UK)

Semináře se konají v úterý od 14:50 v Mineralogické posluchárně, Albertov 6.

Hosté jsou srdečně zváni!

CAFÉ BARRANDE – PROGRAM BESED NA II. POLOLETÍ 2026

Přírodovědný klub Ježkova 8/921, Praha 3, je otevřen každý čtvrtek od 16:00. Začátky besed, pokud není uvedeno jinak, jsou v 17:00. Čepované pivo, výběr nápojů a snacks. Pro přednášející je k dispozici dataprojektor a na požádání i notebook; promítané pak stačí přinést na flešce. Změny už není možné oznamovat na webu ČGS a v případě neuskutečnění přednášky bude volná nebo náhradní beseda.

Kontakty: Jiří Jiránek (jirijiranekrndr@seznam.cz) a Vladimír Sattran (satt@post.cz)

ZÁŘÍ

03.09. První setkání po prázdninách
17.09. Jiří Jiránek: Chilskou Jižní silnicí do Torres del Paine
24.09. Pavel Bláha: Představení knihy „Geofyzika pro podzemní stavitelství“

ŘÍJEN

01.10. Velvyslanec Josef Rychtar: Dojmy z Afghánistánu
08.10. Velvyslanec Milan Jakobec: Megalitické stavby na Britských ostrovech
15.10. Setkání absolventů studia geologie 1968; vítáni jsou i absolventi jiných ročníků (svolává Zdeněk Táborský)
22.10. Zbyněk Gabriel: Jordánsko – geologie, Bible a Petra (Senzační snímky!)
29.10. Tradiční setkání Čermákovců a jejich příznivců (svolává Jaroslav Čech)

LISTOPAD

05.11. Setkání geologů a dalších, kteří pracovali na Kubě (svolává Jiří Jiránek)
12.11. Aleš Špičák: Velká zemětřesení uplynulých století. Mohou nastat ještě silnější?
19.11. J. Kamenský – J. Mráček – M. Roll: SGA exkurze za rudami Colorada, Utahu a Nevady (za neuskutečněnou přednášku v I. pol.)
26.11. Martin Bojda: Přesně dnes před 100 lety zemřela Eliška Krásnohorská

PROSINEC

03.12. Stanislav Motl (Český rozhlas): Smrt Malého prince (Jak zemřel spisovatel Antoine de Saint Exupéry)
10.12. Petr Budil: Čechy v tropickém ráji – silur a devon (za neuskutečněnou přednášku)
17.12. Protože letos vycházejí čtvrtky přímo na Štědrý den a Silvestra, zazpíváme si koledy a rozloučíme se starým rokem už dnes

Tip na výlet – Galerie minerálů

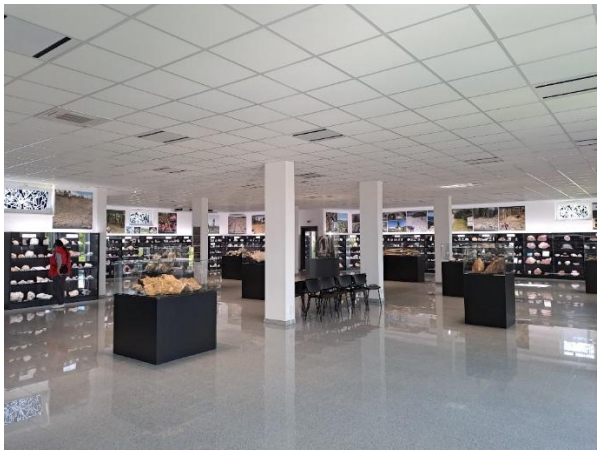
Na 6000 krásných vzorků minerálů lze shlédnout ve dvou patrech rozlehlé moderní *Galerie minerálů* ve Dvoře Králové nad Labem. Sbírka je umístěna v nově postavených luxusně koncipovaných výstavních prostorách, k nimž přiléhá zahrada s velkými minerálními a horninovými vzorky. Prezentované exponáty jsou řazeny do oddílů „ze světa“ a „z České republiky“. Nálezy ze světa jsou tříděny podle jednotlivých kontinentů, nálezy z ČR podle lokalit. Hvězdou výstavy je kalifornský zlatý plech o hmotnosti okolo půl kilogramu tkvící v křemenné žilovině. Bezchybné doprovodné texty v expozici vysvětlují návštěvníkům rozdíl mezi minerálem a horninou a další základní údaje z oblasti neživé přírody, výstava je doprovázena fotkami z lokalit. Její modernitu podtrhuje umístění exponátů v nákladných bezprašných sbírkových skříních. Toho, kdo se rád dojímá, určitě dojme vitrína „můj první nález minerálu“, kterou se majitel vrátil do chvíle, která nastartovala jeho životní směřování.

Tato exkluzivní *Galerie minerálů* je založena a vlastněna českým sběratelem a velkoobchodníkem s minerály a drahými kameny Lubošem Blahou, se kterým se návštěvníci mohou setkat třeba u řezačky kamenů, jedné z interaktivních atrakcí galerie. V letním období se tu také můžete naučit rýžovat a odnést si vlastnoručně vyrýžované granátky a „kočičí zlato“ – pyrit.

Webové stránky galerie: www.galeriemineralu.cz.

Zdeňka Petáková

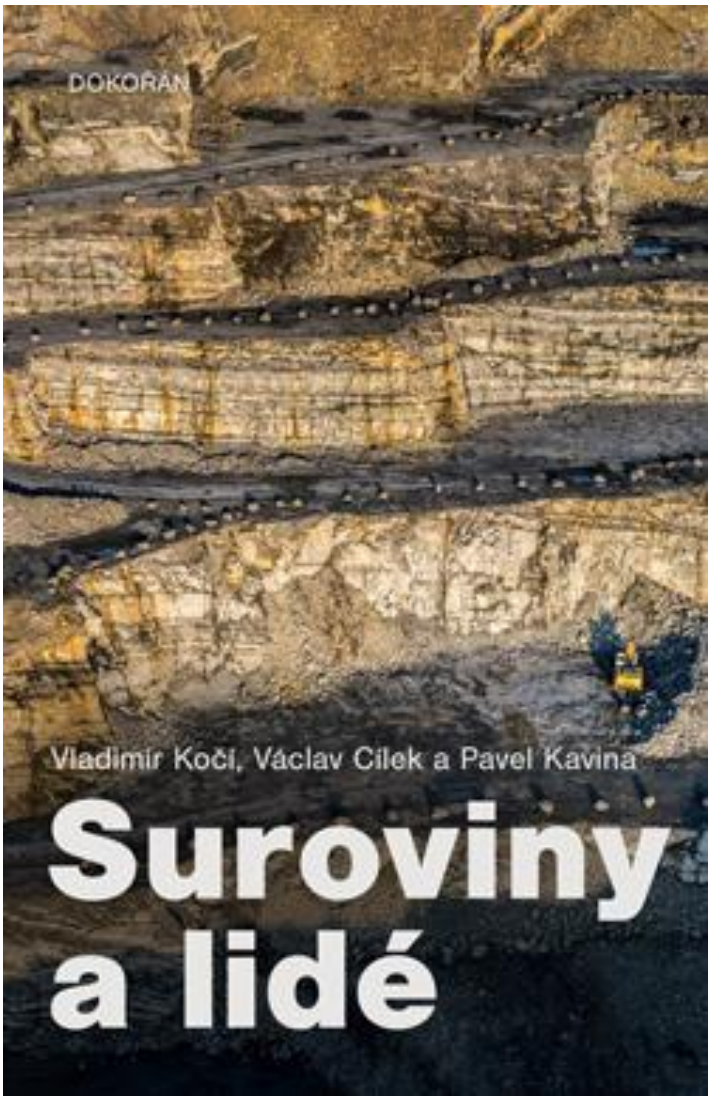
Akce Společnosti Národního muzea

Sledujte webové stránky: http://snm.nm.cz/ a též webové stránky www.mineralog.cz

Nové knihy

Vladimír Kočí, Václav Cílek a Pavel Kavina: Suroviny a lidé

Kniha nabízí ucelený pohled na svět surovin jako na základní, avšak často přehlížený pilíř fungování moderní společnosti. Jak je v době energetických a surovinových krizí patrné, suroviny nejsou pouze obchodovatelnými komoditami, ale proměňují chod celé naší společnosti. Zvláštní pozornost je věnována otázkám udržitelnosti, oběhového hospodářství a odpovědného nakládání se zdroji v podmínkách rostoucí spotřeby a omezené dostupnosti některých materiálů. Kniha propojuje technickou a přírodovědnou perspektivu s pohledem společenským a historickým. Ukazuje, jak suroviny formovaly civilizace v minulosti a jak zásadně ovlivňují podobu současného světa i budoucí směřování lidstva. Je určena všem, kteří chtějí lépe porozumět tomu, na čem je naše každodenní existence skutečně postavena a jaké výzvy s tím souvisejí.

Vázaná bez přebalu, 158 × 230 mm, 720, 130 obrázků, 346 tabulek, 32 stran barevné přílohy, 998 Kč, ISBN 978-80-7675-299-3, EAN 9788076752993, řada Mimo edice, vydání 1, Vyjde 30.10.2026

Pavel Kavina

Geodiverzita města Brna

Kniha Geodiverzita města Brna (Kubalíková L. a kol., 2024) vyšla bohužel jen ve 200 ks výtisků a je na trhu nedostupná. Naštěstí je i zdarma online, a tak si její četbou mohou doplnit poznatky nejen účastníci letošního Fora pro nerudy (které se věnovalo i geologii a nerostným surovinám města Brna), ale také všichni ostatní zájemci.

Kniha je ke stažení zde: https://www.geonika.cz/doplnky/geodiverzita_kniha.pdf a případní zájemci o tištěnou verzi o ni mohou napsat na adresu: lucie.kubalikova@ugn.cas.cz

Geodiverzita města Brna

Autoři: Lucie Kubalíková, Karel Kirchner, František Kuda, Eva Nováková, David Buriánek, Aleš Bajer, Marie Balková, Vít Baldík, Jiří Rez

Vydavatel: Ústav geoniky AV ČR a ČGS, 2024

QR kód ke stažení knihy:

Z. Petáková

„Nemyslete si, že budete dělat geologii někde na Václaváku“
Sto let české stavební geologie očima SG Geotechniky

ed. Tereza Šmejkalová
Grada 2026

Když mladý Quido Záruba-Pfeffermann v roce 1926 zakládal v rámci stavební firmy svého otce první české pracoviště specializované na inženýrskou geologii, těžko by si představil, že se rozroste až na centrální státní organizaci s až 1200 zaměstnanci, která bude řešit náročné inženýrské úkoly výjimečné i v mezinárodním měřítku – ani že tou dobou už firma dávno nebude patřit rodině a země bude mít za sebou další světovou válku. Uplynulé století, se všemi svými geopolitickými a společenskými zvraty, bylo také obdobím velkého rozvoje inženýrské geologie a geotechniky. Podobně jako sám Záruba, také jeho Sondovací oddělení ve svých různých reinkarnacích (Ústav stavební geologie, Stavební geologie Praha ap.) zaujímalo v oboru klíčové postavení a těchto změn se účastnilo nejen jako svědek, ale často i jako jejich aktivní původce. Čerstvě vydané paměti instituce, která letos pod názvem SG Geotechnika a.s. slaví sto let existence, tak lze číst i jako dějiny celého širšího odvětví.

Výroční publikace na 416 stranách pestrou formou představuje klíčové osobnosti oboru, vývoj jeho jednotlivých specializací, určující momenty a významné projekty doma i v zahraničí i výzkumnou činnost a podoby mezinárodní spolupráce. Namátkou: Alois Myslivec, Arnošt Dvořák, štolový přivaděč Želivka, podzemní zásobník plynu Háje, přesun kostela v Mostě, záchrana zámku Jezeří, stavba Ervěnického koridoru, Transsaharská silnice, laguna Parón, tunely na Islandu, vynález Goodmanova lisu, havárie odkaliště popílku v Novákách, kořeny normy ČSN 73 1001, využití liaporu v zemních pracích… Nechybí ani oddíly věnované dramatickým příhodám z terénu, mezinárodnímu kongresu zmařenému vpádem vojsk Varšavské smlouvy či vrtné kariéře čtyřnásobného olympijského vítěze Emila Zátopka.

Kniha se opírá o vzpomínky 28 firemních pamětníků a pamětnic, získané převážně metodou orální historie, které byly doplněny o písemně zaznamenané vzpomínky tří pamětníků in memoriam. Vyprávěné příhody, reprodukované v co nejautentičtější podobě, jsou utříděny do tematických celků, zasazeny do odborného kontextu a doplněny populárně naučnými okénky. Textovou část doprovází bohatá obrazová dokumentace – přes čtyři sta unikátních a často dosud nepublikovaných fotografií a reprodukcí archivních materiálů. Dalším výstupem projektu je rozsáhlý soupis literatury k jednotlivým kapitolám. Kniha tak může posloužit i jako rozcestník, který zájemce o dílčí témata nasměruje ke vhodným odborným zdrojům pro hlubší studium. Přístupnou formou zároveň přibližuje obor i laické veřejnosti.

Publikaci lze od poloviny října v omezeném počtu výtisků zakoupit v sekretariátu SG Geotechniky v Praze na Barrandově. Další výtisky budou trvale přístupné formou výpůjčky v knihovnách (předběžně: ČGS-Geofond, NTK Praha, PřF UK, FSv ČVUT, PřF MU, FAST VUT, FAST VŠB-TUO, Městská knihovna v Praze). Ke knize bude také vytvořen doprovodný web na adrese *https://www.geotechnika.cz/kniha*, kde bude možné nalézt rozšířenou bibliografii a další materiály ke stažení.

(TŠ)

Jubilea

Jiří Jiránek osmdesátiletý

RNDr. Jiří Jiránek, CSc., člen České asociace ložiskových geologů, se letos dožil významného jubilea.

Kde jinde než v tomto blahopřání napsat, že Jirku obdivujeme nejen za celoživotní nadšení pro obor, ale také pro jeho jasné zacílení, systematičnost i diplomatický um a nasazení, které ho po roce 1989 nasměrovaly nejen ven z oboru, ale doslova „ven“, tedy za hranice vlasti. Ale od začátku. Jirka se narodil 15. 7. 1946 v Libochovicích, kde chodil do základní školy. SVVŠ absolvoval v Lovosicích, potom už zvítězila geologie. Nejprve na zkoušku nedokončený nultý ročník v Ostravě, což si přerušil jako pomocník svářeče v Secheze Lovosice. V roce 1963 však už začal pořádnou geologickou dráhu na pražské přírodovědě. Absolvoval v roce 1969, dálkově se dále vzdělával a získal tituly CSc. a RNDr.

Odborně pracoval především v tehdejším ústavu Ústředním ústavu geologickém, což si přerušil praktickou geologií v ZKZ Kaznějov (1973-1977). Protože pracoval na Kubě a v Nikaragui, naučil se velice dobře španělsky, netuše, jak se mu to bude jednou hodit. Neboť po změně politických poměrů odešel na ministerstvo zahraničí, kde se zařadil po bok jiných velvyslanců – geologů. Tak v této vrcholné reprezentační funkci zastupoval ČR v Chile a ve Venezuele (spolu s dalšími menšími karibskými zeměmi, které tato funkce vyžadovala).

Jirka se neumí nudit. Ještě před odchodem do důchodu (2008) se stal spisovatelem, pro cestovatele je zvlášť vhodná kniha „Čile po Čile“ (2005). Vydal další knihy, odborně publikoval – zatím poslední takový článek je z roku 2021 (spolu s manželkou Janou a J. Klomínským).

Když jsme se snažili obsáhnout Jirkovo literárně-odborné dílo, došli jsme k celkovému úctyhodnému číslu 117, v čemž jsou odborné i popularizační články a publikace. A protože Jirka je opravdový spisovatel, napsal 7 samostatných knih v nichž uplatnil nejen talent, ale i zásady vědeckého psaní – tedy systematičnost.

Jako by už vyjmenovaných aktivit nebylo dost, s Jiřím se setkáváme i na pravidelných čtvrtečních přednáškách v Přírodovědném klubu Café Barrande na Žižkově, kde přebral štafetu organizátora od zakladatele Klubu Vladimíra Sattrana, rovněž ložiskáře a diplomata.

Kromě toho se baví přednáškami, průvodcováním a propagaci milované geologie.

A my jsme měli tu čest, že jsme se s jubilantem mohli vídat při práci pro ČALG, neboť byl předsedou Rady ČALGu, a to celých 5 let (2018-2022). V současné době je stále aktivním členem Rady.

Jirko, Zdař Bůh a přejeme Ti vše nejlepší a pevné zdraví!

Z. Petáková, M. Raus; ČALG

(foto Z. Gabriel)

Nekrology

Ing. Miroslav Olmer, CSC. (+ 7.10.2026)

Dne 7. října nás opustil vážený kolega Ing. Miroslav Olmer, CSc., v požehnaném věku 97 let. Pohřeb se konal 19. října v 15.00 v kostele sv. Václava v Praze 6.

Miroslav Olmer se celý život věnoval oblasti aplikovaného regionálně hydrogeologického výzkumu. Byl jedním z hlavních autorů několika hydrogeologických rajonizací ČR, podílel se i na poslední platné rajonizaci z roku 2005. S jeho jménem je spojeno zavádění moderních postupů bilancování a plánování v oblasti podzemních vod a stanovení a hodnocení přírodních zdrojů podzemních vod v různých strukturách. Většina jeho profesního života je spojena s Výzkumným ústavem vodohospodářským.

Ještě ve svých osmdesátinách se v roce 2009 zapojil do přípravy projektu Rebilance zásob podzemních vod a v České geologické službě se velmi zásadním způsobem zasloužil o jeho realizaci a úspěšné zakončení, když plně nabídl své celoživotní znalosti a zkušenosti řešitelskému týmu, kterému byl celou dobu řešení až do roku 2017 nápomocen radou, kontrolou výstupů a formulací nejdůležitějších závěrů.

Čest jeho památce!

†

Dne 7.10. ve věku 97 let zemřel
náš milý
Miroslav Olmer
tatínek, děda a praděda

Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, smiluj se nade mnou a daruj mi pokoj.

Rozloučení proběhne
v pondělí 19.10. v 15:00
v kostele Sv. Václava
Probošťská 3, Praha 6

Po zádušní mši v kostele
se s Vámi rádi setkáme Na dračkách 8

dcera Barbora a zeť Petr, syn Petr, vnoučata Tereza,
Anežka, Marie a Adam s partnery a všech 9 pravnoučat

Prosíme, nenoste věnce ani květiny.

Antonín Morysek

7. června 1936 – 12. dubna 2026

Dětství prožité v Kyničkách u Hostimi a později ve Střelicích u Jevišovic bylo poznamenáno druhou světovou válkou, ale také dobrodružstvími, dětskými hrami a bezprostředním kontaktem s přírodou. Právě zde se nejspíš zrodila jeho celoživotní láska k lesům, krajině a všemu, co příroda ukrývá.

Po studiích na gymnáziu ve Znojmě se vydal za svým zájmem o přírodní vědy na Masarykovu univerzitu v Brně, kde v roce 1959 úspěšně dokončil studium geologie. Tím začala jeho dlouhá a pestrá profesní cesta, která ho zavedla do nejrůznějších koutů naší země i daleko za její hranice.
Své první odborné zkušenosti získával v Geologickém průzkumu v jižních Čechách, kde se věnoval zejména průzkumu grafitových ložisek v okolí Českého Krumlova. Po vojenské službě založil rodinu a s milovanou ženou Boženkou postupně přivítali na svět syna Jiřího a dceru Hanu.

Významnou kapitolou jeho života se stalo Jílové u Prahy, kam se rodina přestěhovala v roce 1964. Zde působil jako důlní geolog a později pokračoval ve své odborné práci v Geoindustrii Praha.

Jeho povolání mu otevřelo také cestu do dalekého Mongolska. Účastnil se několika geologických expedic v povodí řeky Onon a v poušti Gobi. Na tyto cesty vzpomínal s mimořádnou radostí. Nekonečné stepi, jízda na koni, ticho nedotčené krajiny i dobrodružství spojená s geologickým bádáním v něm zanechaly hlubokou stopu. Byly to zážitky, které rád vyprávěl a ke kterým se ve vzpomínkách opakovaně vracel. Geologie pro něj nikdy nebyla pouhým zaměstnáním. Byla způsobem, jak poznávat svět, rozumět mu a obdivovat jeho krásu. Své znalosti si průběžně rozšiřoval studiem inženýrské geologie i ochrany životního prostředí. V závěru profesní dráhy uplatnil své bohaté zkušenosti v Muzeu těžby a zpracování zlata v Jílovém u Prahy, kde se podílel na budování a odborném uspořádání nových expozic.

Antonín měl rád společnost veselých lidí a sám do ní přinášel dobrou náladu. Uměl vyprávět, měl smysl pro nadsázku a nebál se přijít s nápadem, který by nikoho jiného nenapadl. Svou přirozeností si získával respekt, přátelství i náklonnost druhých. Kde byl on, tam zpravidla nechyběl smích.

Říká se, že geologové dokážou číst příběhy ukryté hluboko v zemi. Antonín dokázal něco podobného i v životě – nacházet krásu tam, kde ji ostatní přehlíželi, a radost v maličkostech, kolem kterých jiní jen prošli.

Jeho životní cesta se uzavřela. V našich vzpomínkách však bude pokračovat dál.

Jiří Morysek

†

Inzerce

GEOSAN spol s r.o.

č.p. 135, 671 75 Jezeřany-Maršovice

IČ: 416 01 343

Kontaktní osoba: Miloš Polenka

e-mail: polenkam@geosan.cz

Telefon: +420 602 764 318

Geosan pro vodu, voda pro Život

Vrtné práce

- vrtné práce ruční vibrační soupravou i v hůře dostupných místech do hloubky max. 6 m dle podloží
- Jádrové vrtání strojní pásovou vrtnou soupravou průměrem 100 až 250 mm do hloubky až 100 m. Možnost využití ponorného kladiva.

Průzkumy rozsahu a míry kontaminace horninového prostředí a podzemních vod

Akreditované odběry vzorků zemin, vod a odpadů a jejich analýzy v akreditovaných laboratořích

Odčerpávání ropných látek a jiných kontaminantů z horninového prostředí a následná odborná likvidace

Čištění vrtů a domovních studní

- mechanické čištění
- chemická regenerace
- čerpací zkoušky pro ověření vydatnosti a kvality podzemní vody, včetně vyhodnocení

Stavební čerpání - odvodnění stavebních jam, včetně případné dekontaminace vypouštěných vod

Sanační čerpání kontaminovaných podzemních vod a dekontaminace v sanační stanici

Kontejnerová doprava do 6 t

- doprava štěrku, písku, kameniva, zemin, odvoz a zajištění likvidace stavebního odpadu
- doprava stavebního materiálu včetně naložení a složení hydraulickou rukou do 1t

Výkopové práce minibagrem